

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ИЗДАЊЕ ЗА НОВИ САД

НОВИ САД, СЕПТЕМБАР, 2000. ГОДИНА XI, БРОЈ 1548
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

РАДИКАЛСКА ВОЈВОДИНА ЈЕ ЗА СРПСКЕ РАДИКАЛЕ

*Председник Српске радикалне странке
Др Војислав Шешељ*

*Заменик председника Српске радикалне странке
Томислав Николић
Кандидат за председника СР Југославије*

**24. септембра и 8. октобра
изађите на изборе и гласајте за
Српску радикалну странку**

ОТАЏБИНА ИЗНАД СВЕГА

- Србија је мала, али поносна држава, она је симбол родне и слободне земље

- Истинско родољубље је најјешћи шамар домаћим издајницима и петоклонашима

- Овај текст посвећен је напорима Владе Републике Србије да сачува суверенитет и територијални интегритет наше државе и српском сељаку који нас је кроз историју учио како се ствара, воли и брани држава.

Година 1998. је била изузетно тешка за нашу земљу. Имали смо крвави рат на Косову са шиптарским терористима, огроман притисак западних земаља и непрекидну претњу да ће нас НАТО бомбардовати.

У таквим околностима савезна држава је ослободила пољопривредне произвођаче обавеза по основу пореза, доприноса и других давања за период до 1997. године и претворила их у јавни дуг. Олакшица за аграр је износила читавих три милијарде динара. То је потез којим се пољопривреда ослободила дужничке беде и који је одлучујуће допринео да се повећањем производње хране обезбеди прехранбена и социјална сигурност становништва наше државе.

Следио је и читав низ конкретних мера Владе Републике Србије, а најважније су следеће:

- преко Фонда за развој Републике Србије уз посредовање Републичке дирекције робних резерви уложено је у аграр око три милијарде динара. Тиме је омогућена рекордна производња и суфицитарни биланс свих најважнијих пољопривредних и прехранбених производа осим шећера;

- обавезани су произвођачи уља да месечно тржишту испоручују шест милиона литара јестивог уља; интервенетно је обезбеђено преко Дирекције робних резерви додатних два милиона литара уља;

- за субвенционисање производње основних прехранбених артикала издвојено је око 240 милиона динара;

- на име трошкова за енергенте у пекарству 3,8 милиона динара;

- произвођачима уља 3,7 милиона динара;

- произвођачима пастеризованог млека 14,5 милиона динара;

- произвођачима млека је посебно исплаћено 200 милиона динара у виду премија;

- с петнаест милиона динара субвенционисана је производња минералних ђубрива итд.

Све у свему наша држава је 1998. године, у аграр уложила више од 6,5 милијарди динара. То је било највише што је могла учинити у веома тешким и сложеним условима.

Овај подвиг је поновљен, па чак и премашен, у ратној 1999. години, када је агресијом НАТО-пакта порушено 25% привредних објеката. Порушени су такви капацитети као што су: "Застава", "ДИН", "14. октобар", "Слобода", "Лола", "Утва", обе рафинерије, азотара...

Година двехиљадита је година обнове. Данас Србија може да буде најпоноснија држава у Европи јер је све своје ране излечила сопственим снагама, сопственим средствима и огромним трудом свог народа. Остварени су сви битни и најважнији циљеви обнове, а

стварају се услови за динамичан развој пољопривреде.

Засејане су њиве површине 2.285.000 хектара што је за 0,4% више него прошлог пролећа. У структури сетве преовлађују површине под кукурузом. Овом културом је засејано 1.337.000 хектара, што је више него лане.

Следе површине под поврћем; засејано је 262.000 хектара. Сојом је засејано 162.000 хектара, крмним биљем 157.000 хектара, сунцокретом 165.000 хектара, шећерном репом 50.000 хектара.

Остало је засејано јарим житима и другим усевама. Када је у питању индустријско биље, највеће површине су под сојом. Планирано је 110.000, а засејано је 162.000 хектара. Пошто је соја, као и примарном, тако и у прерађеном облику извозни производ, реално је очекивати да за њу можемо да увеземо неопходне производе и репродукционе материјале који су неопходни нашој пољопривреди.

Посебно је значајно што је повећана сетва поврћа, а то значи да ће се рационалије користити прерађивачки капацитети и да ће се обезбедити извоз поврћа.

Поред тога, већим површинама под крмним биљем, као и сојом стварају се услови за бржи развој сточарске производње, а то је од изузетног значаја с обзиром да сточарство има приоритет у укупном развоју ове области привреде.

Пролећна сетва је обављена у отежаним условима, уз остало и због неповољних временских услова - најпре обилних падавина, затим високог нивоа подземних вода и поплава, а касније суше.

Због поплава део јесењих усева је уништен, а те површине морале су да се засеју у пролеће. Осим тога, у време оптималних рокова сетве, који трају, углавном, од 10. априла до 10. маја били су неповољни услови због суше. У многим крајевима забележен је ниво падавина од само два до три литра по квадратном метру.

Влада Републике Србије обезбедила је довољно квалитетног семена, заштитних средстава, довољне количине дизел горива и истовремено успешно организовала Програм производње минералних ђубрива у свим фабрикама широм Србије.

И поред бројних тешкоћа, овог пролећа је било боље снабдевање свим репродукционим материјалима и сировинама, него прошлог. Зато с правом истичемо да је пролећна сетва успешно обављена, захваљујући конкретним, практичним и прагматичним мерама Владе Републике Србије с једне, и самопрегорном пожртвовању и огромном труду сељака и пољопривредних организација, с друге стране.

Обновљене су све фабрике за производњу минералних ђубрива које су порушене у току НАТО агресије, реконструисана је и "Зорка" Шабац, а истовремено је пружена помоћ и осталим фабрикама тако што су им обезбеђена средства за увоз неопходних компоненти за производњу минералних ђубрива. Осим тога Влада је створила све неопходне услове да се производња минералних ђубрива настави у континуитету до краја године. На тај начин биће обезбеђене довољне количине НПК ђубрива за

јесењу припрему земљишта и довољне количине азотних ђубрива за прихрањивање пролећних усева у наредној години.

С обзиром на то да у Србији постоје могућности за производњу 1.320.000 тона минералних ђубрива годишње, циљ је да се обезбеди максимално могући ниво коришћења капацитета, како би ускоро производили не само довољне количине ових неопходних "инпута" за домаће потребе већ и за извоз.

То су огромни напори Владе Републике Србије које је учинила у претходном периоду да би обезбедила прехранбену и социјалну сигурност нашег народа и да би сачувала територијални интегритет и суверенитет наше државе.

У свему што је Влада чинила успешно, препознаје се допринос и печат Српских радикала.

На другој страни, лидери опозиционих партија препознатљиви по камелеонској боји, а познати као Медлин југенд су радили потпуно другачије. Путујући по белосветским метрополама, пузећи пред ратним злочинцима, љубећи и лижући крваве руке Медлин Олбрајт, плували су по свему што нам је светиња, плували су по нашем патриотизму, по нашој историји, традицији и култури. Клечећи су молили предводници домаћих издајника да појачају бомбардовање наше земље зликовци са Запада који су агресијом на нашу отаџбину 24. марта 1999. године постали злочинци истог крвавог кола које је два пута у овом веку заметнуло светске ратове и које је свим силама покушавало да истреби српски народ.

А какав су Срби народ и какви су ратници остало је као сведочанство записано мишљење најугледнијих и најутицајнијих европских хуманиста још из периода Првог светског рата. Истицао је херојство, поузданост, част и слободољубивост српског сељака - војника и официра.

Увек је спреман да брани земљу, увек свестан и одлучан да не окаља ни свој образ, ни понос Србије. Тако су странци видели душу српског сељака.

Арчибалд Рајс, Анри Барби, Хенри Аугуст Ангел, Джон Рид, Катарина Штунценгер, Виктор Берар, Виктор Кине и други оставили су писмена сведочанства о беспримерној, бесмртној храбрости српског сељака - војника.

"Срби побеђују на целом фронту. Овај народ је заслужан дивљења, треба му се поклонити, то је борба Давида и Голијата." Тако је у "руском слову" 1914. године писао Н. Трубецки.

"Срби су непобедиви, ми не можемо ништа против њих. Српски сељак је без порока. Он је нежан и песник. Он брани част своје куће и својим животом. Срби су чисте словенске расе, човечни су благи и скромни", јавио је Джавид паша из Битоља у Цариград, у току Балканског рата

Да је српски народ и данас достојан својих славних предака видео је читав свет. Начином на који се одбранио од агресије НАТО-пакта као и начином на који је ушао у обнову земље српски народ изазива дивљење читавог света па чак и својих огорчених непријатеља.

Оснивач и издавач: Др Војислав Шешељ

Одговорни уредник: Синиша Аксентијевић, заменик одговорног уредника Душан Веселић

Штампа: „Графика“ - Раковац

Новине „Велика Србија“ уписане су у регистар средстава јавног информисања Министарства за информисање бр. 1104 од 5. јуна 1991. По мишљењу Министарства за информисање бр. 413-01-551/91-01 „Велика Србија“ је производ из Тарифног броја 8, став 1. тачка 1 алинеја 10, за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.

СЕТВА ЈАЧА ОД БОМБИ

Упркос НАТО агресији, Влада Републике Србије предузела је потребне мере да се у пролећној сетви реализује планирана производна структура пољопривредних производа. Обезбеђена је уредна снабдевеност тржишта и обезбеђени сви предуслови како би се извршио откуп свих тржишних вишкова пољопривредних производа

Пролећна сетва

У условима НАТО агресије, пољопривредна производња постала је најважнији стратешки задатак одбране земље. С тим у вези, Влада Републике Србије предузела је низ оперативних мера како би се пролећна сетва обавила по утврђеном плану. Пре свега, донета је уредба о промету безина и дизел-горива, на основу које су пољопривредним произвођачима дистрибуисани такозвани "зелени бонови". По овој уредби, сваком пољопривредном произвођачу припадало је 30 литара дизел-горива по хектару ораничне површине и вишегодишњих засада. Сем одговарајућих количина дизел горива, обезбеђене су и довољне количине семена, минералних ђубрива, заштитних средстава и резервних делова за пољопривредне машине. У првој фази, док нису дистрибуисани бонови, расподела дизел горива за потребе пролећне сетве вршена је по основу потврда надлежних локалних органа.

Да би сви пољопривредни произвођачи благовремено набили потребне количине минералног ђубрива, Републичка дирекција за робне резерве извршила је натуралну размену додатних количина ђубрива за шећер рода 1999. године. Вршена је и натурална размена вештачког ђубрива за товне свиње и јунади. Такође, земљорадничким задругама и друштвеним предузећима која нису имала могућности да купе дизел гориво, омогућено је да дођу до њега разменом пшенице, шећерне репе, шећера, сунцокрета, уља, кукуруза, товних свиња и јунади.

Влада је пажљиво пратила сетву пољопривредних култура. Министарство пољопривреде - заједно са начелницима округа, руководством локалне управе и директорима друштвених пољопривредних предузећа и земљорадничких задруга - предузимало је и пратило све активности неопходне да би се пролећна сетва успешно обавила.

Захваљујући предузетим мерама Владе Републике Србије и нарочитом ангажовању произвођача, сетва је завршена успешно и у оптималним агротехничким роковима. У односу на претходну годину, засејана је за 2,4 процента већа укупна површина земљишта, од чега су засејане површине под кукурузом веће за 3, шећерном репом за 14, сунцокретом за 28 и сојом за 48 процената. Измењена је производна структура сетве у корист индустријског биља, и то за 31 проценат у односу на 1998. годину. У укупној структури засејаних површина, учешће индустријског биља повећано је са 12 у 1998. години на 17 процената у 1999. години. Према плану Владе Републике Србије, очекивана је укупна производња кукуруза од 7.394.000 тона - што је 26 процената више него у 1998. години, 2.379.000 тона шећерне репе, што је за 23 процента више, 472.000 тона сунцокрета - што је за 59 процената више, и 293.000 тона соје - што је за 52 процента више него у 1998. години. Укупна очекивана пољопривредна производња у потпуности би обезбедила прехранбену сигурност становништва, стратешке резерве и значајне количине за извоз.

Снабдевеност тржишта

Ради уредног снабдевања тржишта, Влада Републике Србије, одмах по отпочињању НАТО агресије наложила је свим производним и прометним организацијама да обезбеде највећу могућу производњу и стављање у промет пољопривредно-прехранбених производа. Министарства пољопривреде и трговине обезбедила су дневно праћење производње и испорука пољопривредно-прехранбених производа и пуно координацију рада са окружним штабовима за снабдевање. Министарство трговине обезбедило је услове за месечну испоруку тржишту 7.000 тона јестивог уља и 5.000 тона шећера. Утврђена је обавеза произвођача и власника уља и шећера да за индустријску потрошњу уља и шећера обезбеде претходну сагласност Министарства трговине. Такође, окружним штабовима за снабдевање наређено је да свакодневно, најкасније до девет часова ујутру за сваки претходни дан, достављају Штабу за снабдевање у Влади Србије дневне извештаје о снабдевању тржишта основним пољопривредно-прехранбеним производима, с предлозима допунских мера. Захваљујући мерама Владе Републике Србије и максималном залагању произвођача и дистрибутера робе, током агресије не само да није долазило до крупнијих поремећаја у снабдевености тржишта пољопривредно-прехранбеним производима, него је, по општој оцени грађана Србије, снабдевеност тржишта била боља него у мирнодопским условима.

Да би се то постигло, Влада Републике Србије предузела је мере ефикасне контроле

тржишта. Само у периоду од 24. марта до 16. априла, Републичка тржишна инспекција обавила је више од једанаест хиљада контрола. Од шпекуланата је одузета роба у вредности од 18.773.922 динара, привремено је затворен 131 објекат, поднето више од 600 захтева за покретање прекршајних поступака, 23 пријаве за привредне преступе и 14 кривичних пријава и изречено 811 новчаних казни у износу од 886.200 динара.

Производња раног воћа и поврћа

За потребе производње, куповине тржишних вишкова, прераде и извоза раног воће и поврћа у 1999. години, Влада Републике Србије је обезбедила 119.500 килограма амонјака и 590.000 литара дизел горива Д-2. Извршена је расподела обезбеђених количина по хладњачама. Министарства пољопривреде и трговине одредила су инспекцијске службе и овлашћене институције које су непрекидно пратиле здравствену исправност раног воћа и поврћа. Од Савезне владе и Народне банке Југославије затражено је да се изврши допуна Одлуке о обавези усмеравања динарских пласмана банака за време ратног стања, како би се пословним банкама омогућило кредитирање куповине раног воћа и поврћа.

Откуп тржишних вишкова

У складу са Одлуком о обавези усмеравања динарских пласмана банака за време ратног стања, Влада народног јединства затражила је крајем априла од Народне банке Југославије и пословних банака да се Републичкој дирекцији за робне резерве усмери 82,3 милиона динара за потребе откупа 30.000 грла товних свиња, 3.000 грла товних јунади, 5.000 до 10.000 грла јагњаци и свих понуђених количина бројлера и јаја. У међувремену Републичка дирекција за робне резерве задужена је да купи тржишне вишкове товних свиња и јунади из априла 1999. године, разменом 15.000 тона меркантилног кукуруза, по паритетима од 9,4 килограма кукуруза за 1 килограм живе мере товних јунади и 8 килограма кукуруза за 1 килограм живе мере товних свиња.

Жетва и куповина пшенице

Влада Републике Србије проценила је да се у 1999. години, упркос агресији, очекује укупна производња пшенице од 2.816.622 тоне. Са прелазним залихама, то би обезбедило расположиве количине од 3.504.322 тоне пшенице, што би била количина довољна за потпуну прехранбену сигурност становништва, потребе резерве од 700.000 тона и суфицит од 412.322 тоне пшенице. Тржишни вишак пшенице процењен је на 1.637.773 тоне, од чега 1.487.773 тоне меркантилне и 150.000 тона семенске пшенице.

Влада Републике Србије одредила је да

Републичка дирекција за робне резерве откупи све понуђене вишкове меркантилне пшенице рода 1999. године, а да житомлинска и пекарска предузећа изврше куповину до нивоа својих потреба. Утврђена је куповна цена пшенице од 1,50 динара по килограму, с тим да би се исплата извршила у три рате, и то: 40 процената у готову приликом предаје пшенице, а најдаље до 31 августа; 30 процената комерцијалним записима чији је рок доспећа 30. септембар и 30 процената комерцијалним записима чији је рок доспећа 31. октобар 1999. године. Омогућено је земљорадничким домаћинствима да комерцијалним записима измире доспеле обавезе по основу пореза и доприноса.

Обезбеђењем довољних количина горива Д-2 и благовременом припремом складишног простора и неопходне пољопривредне механизације створени су сви услови за успешно обављање жетве. Ради обезбеђења средстава за откуп пшенице, Влада Републике Србије затражила је од Савезне владе и Народне банке Југославије да се изврши допуна Одлуке о обавези усмеравања динарских пласмана банака за време ратног стања, како би се омогућило пласирање средстава за финансирање куповине пшенице рода 1999. године.

АКТИВНОСТИ ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ПЕРИОДУ ЈУЛ-ДЕЦЕМБАР 1999. ГОДИНЕ

ХРАНЕ ДОВОЉНО И ЗА ИЗВОЗ

Укупан извоз аграрних производа износио је у 1999. години 336,6 милиона долара. То је за девет одсто мање од планираног обима. Међутим, с обзиром на проблеме с којима су се пољопривреда и прехранбена индустрија у Србији суочавале током 1999. године, овај салдо може се сматрати изузетно успешним

Жетва и откуп пшенице

Захваљујући мерама Владе Републике Србије, која је благовремено обезбедила дизел-гориво, резервне делове за механизацију и остале репроматеријале, жетва пшенице успешно је реализована. Остварена је укупна производња пшенице од 2.414.694 тоне, што је за 400.162 тоне мање од планиране производње због неповољних временских услова и елементарних непогода које су утицале на смањење приноса. Укупна производња пшенице и прелазне залихе обезбедиле су расположиве количине од 3.135.511 тона пшенице, што омогућује потпуну прехранбену сигурност становништва, стратешке резерве од 700.000 тона и суфицит од 143.511 тона. Од укупно остварене производње пшенице ускладиштено је 1.049.372 тоне, чиме су у потпуности обезбеђене једногодишње комерцијалне потребе потрошње у Србији. План откупа пшенице од 500.000 тона преко Републичке дирекције за робне резерве није реализован. Дирекција је откупила свега 148.514 тона пшенице. Влада народног јединства закључила је да је допунским мерама неопходно реализовати додатни откуп у количини од најмање 250.000 тона.

И поред преузетих обавеза, Народна бан-

ка Југославије и пословне банке нису обезбедиле финансијску подршку Републичкој дирекцији за робне резерве у пословима откупа пшенице, куповином комерцијалних записа које је издала Републичка дирекција. Од укупно усмерених средстава за откуп пшенице, од планираних 400 милиона динара, Републичкој дирекцији за робне резерве одобрено је 27,3 милиона динара, а осталим предузећима преко 300 милиона динара.

У том смислу, Влада Републике Србије наложила је Републичкој дирекцији за робне резерве да, заједно са Министарством пољопривреде, Министарством финансија и Министарством трговине, обезбеди откуп најмање 250.000 тона пшенице, којим ће се обезбедити неопходне резерве извоз од 150.000 тона пшенице. Такође, Републичкој дирекцији наложено је да пшеницу плаћа у целости по пријему пшенице. Републичка дирекција задужена је да закључи уговор о извозу 150.000 тона пшенице са најповољнијим понуђачем. На тај начин, обезбедила би се неопходна количина минералних ђубрива за јесењу сетву. У исто време, Влада Републике Србије задужила је Републичку дирекцију за робне резерве да, путем натуралне размене минералних ђубрива НПК за пшеницу рода 1999. године - обезбеди снабдевање пољопривредних произвођача минералним ђубривом и на тај начин додатно повећа ниво расположивих робних резерви пшенице.

Влада Републике Србије захтевала је од Народне банке Југославије да хитно преиспита постојеће одлуке којима ће, у складу са својим овлашћењима, обезбедити средства Републичкој дирекцији за робне резерве у износу од 200 милиона динара откупом комерцијалних записа преко пословних банака.

Влада Републике Југославије је задужила Министарство пољопривреде и Министарство трговине да обезбеде ефикасну контролу промета и спровођења Уредбе о контроли пшенице, предузму одговарајуће законске мере и о томе петнаестодневно достављају извештаје Влади Републике Србије.

Јесења сетва

На седници 16. септембра 1999. године, Влада Републике Србије усвојила је Програм коришћења ораничних површина у јесењој сетви 1999. године, са пројекцијом коришћења површина у пролећној сетви 2000. године, који је припремило Министарство пољопривреде у сарадњи са Министарством финансија. Влада је констатовала да Република располаже са 3.660.000 хектара ораничних површина. За јесењу сетву планирано је тачно милион хектара, за пролећну сетву 2.330.000 хектара, док се 300.000 хектара налази под вишегодишњим крмним биљем. За јесењу сетву пшенице предвиђено је 810.000 хектара (са претпостављеном производњом од 3.100.000 тона пшенице), за озимне житарице 100.000 хектара, уљану репицу 10.000 хектара, поврће 15.000 хектара и крмно биље 50.000 хектара, док је за сетву осталих култура предвиђено укупно 15.000 хектара.

За реализацију програма јесење сетве

Влада Републике Србије обезбедила је 220.000 тона квалитетног семена пшенице, 200.000 тона НПК ђубрива за основно ђубрење и 160.000 тона азотних минералних ђубрива за пролећно прихрањивање пшенице. Минерална НПК ђубрива обезбеђена су тако што је у домаћим фабрикама произведено 50.000 тона (Влада је обезбедила сировине и енергенте), док је 75.000 тона увезено преко Републичке дирекције за робне резерве извозом 150.000 тона меркантилне пшенице, а 17.400 тона преко других предузећа. Влада је додатно организовала производњу 60.000 тона НПК ђубрива у домаћим фабрикама.

Такође, Влада је обезбедила 50 милиона литара дизел-горива Д-2, и то у септембру 10, у октобру 30 и у новембру још 10 милиона литара. Дизел-гориво дистрибуисано је боновима "јесења сетва 99", тако што је издавано 50 литара горива по хектару сетвене површине.

За финансирање производње пшенице у висини једне милијарде динара, Влада је обезбедила 411 милиона разменом преко Републичке дирекције за робне резерве, Народна банка Југославије и пословне банке обезбедиле су 500 милиона, а житомлинска и друга предузећа 89 милиона динара.

Извоз и увоз воћа и поврћа у 1999. години

Током 1999. године, воћа и поврћа извезено је у вредности 151.156.000 долара. Остварени извоз свега је за неколико процената мањи од плана усвојеног пре агресије НАТО, који је износио 157 милиона долара, али је виши од плана коригованог после агресије, који је износио 143 милиона долара.

Раног воће - јагода, малина, купина и вишања - извезли смо укупно 70.500 тона и на њима зарадили 81,5 милион долара, према 73.000 тона и 94,5 милиона долара остварених у 1998. години. Због последица кишног периода у време бербе, извезли смо 3.000 тона мање и зарадили 13 милиона долара мање у односу на 1998. годину.

Јагода смо извезли готово 3.000 тона и на њима зарадили 2,3 милиона долара, за разлику од 1998. године, када смо извезли 3.300 тона и на њима зарадили приближно 3,5 милиона долара. За малине смо 1999. године добили 56 милиона долара, за разлику од 61 милион долара колико смо добили 1998, иако смо извезли више: 44.000 тона према 41.000 тона. Извезли смо 8.000 тона купина у вредности од 7,5 милиона долара, за разлику од 1998, када смо извезли 12.300 тона и зарадили 11,4 милиона долара. Вишања је извезено 13.000 тона и зарађено нешто мање од 14 милиона долара, за разлику од 1998, када смо продали 13.400 тона и зарадили 16 милиона долара. Вишњу у лименци - у паковању од пет килограма - извезли смо 1999. године 2.400 тона у вредности два милиона долара, док смо 1998, за непуних 3.000 тона добили 2,7 милиона долара.

Овај извоз утолико је вреднији што је учешће домаће супстанце у њему веће од 90 одсто, колики је и девизни нето прилив. Извоз је остварен уз укупан подстицај извоза од свега један одсто. Са овако оствареним извозом, воћари учествују у укупном ју-

гословенском извозу са нешто више од 10 одсто, а у укупном аграрном извозу са готово 45 одсто.

С друге стране, знатно је смањен увоз јужног воћа. За разлику од 1998. године, када смо увезли 166.500 тона за 105,5 милиона долара, током 1999. године увезли смо свега 77.500 тона и платили их укупно 48,5 милиона долара.

Укупан биланс извоза и увоза аграрних производа

Укупан извоз аграрних производа износио је у 1999. години 336,6 милиона долара. То је за девет одсто мање од планираног обима. Међутим, с обзиром на проблеме с којима су се пољопривреда и прехранбена индустрија у Србији суочавале током 1999. године, овај салдо може се сматрати изузетно успешним.

Најуспешнији су били извозници воћа и поврћа. У односу на укупан извоз и увоз воћа и поврћа, они су остварили укупан суфицит у размени са иностранством од 68,8 милиона долара. Суфицит је забележен код још две групе производа, и то: стоке, меса и прерађевина (12,3 милиона долара) и вина и алкохолних пића (2,7 милиона долара), док све остале групе бележе дефицит. Највећи дефицит имала је размена шећера и кондиторских производа (75,4 милиона долара), при чему је увоз чак за 5,5 пута надмашао извоз. Укупан прошлогодишњи биланс увоза и извоза аграрних производа био је негативан, али знатно мање него претходних година: свега 14,1 милиона долара, наспрам чак 160,8 милиона у 1998. (417,8 милиона долара извоза према 578,6 милиона долара увоза), или 299,4 милиона долара у 1997. години, када је извезено производа за 396, а увезено за 695,4 милиона долара.

Друга по величини извоза је група житарица, прерађевина и лековитог биља (103,1 милиона долара), која је, истовремено, прва по вредности оствареног увоза (104,1 милиона долара), уз минимални дефицит у размени од милион долара. У пласману на страна тржишта доминирају житарице (70,7 милиона долара) и сточна храна (14,4 милиона долара), а на увозној страни сточна храна (51 милион долара, али само половина увоза из 1998. године) и разни производи за исхрану (26,7 милиона долара). Значајно је повећан, за 34,6 одсто, увоз уљаног семена и плодова, у вредности од 12,5 милиона долара.

Доста добри резултати у извозу живе стоке, меса, месних прерађевина и рибе у прошлој години (извоз 54,1 милиона долара, увоз 41,8 милиона, суфицит 12,3 милиона), постигнути су пре свега захваљујући бољој продаји свежег меса и месних производа него 1998. (25,5 милиона долара представља раст од 27,1 одсто). У односу на претпрошлу годину, у 1999. је извоз млечних производа и јаја (5,7 милиона долара) био готово упола већи. У овој групи производа највише је увезено рибе и рибљих прерађевина (11,4 милиона долара) и месних прерађевина (7,7 милиона долара), мада су ове вредности тек половина оних из 1998. године. Увоз млечних производа и јаја опао је чак за 59,3 одсто и прошле године је износио свега шест мил-

циона долара. Скроман извоз произвођача шећера и кондиторске индустрије (16,9 милиона долара) вишеструко је надмашен увозом кафе, какаоца, чаја и зачина (76,4 милиона долара, али је то за 30 одсто мања вредност него у 1998. години) - као и укупним увозом свих производа из ове статистичке групе (92,3 милиона долара). Међутим, забележено је неуобичајено повећање увоза шећера и меда (за 39,3 одсто).

Извоз вина и алкохолних пића био је током 1999. године веома скроман (15,7 милиона долара), али је увоз био још скромнији, упркос повољнијем спољнотрговинском режиму. Значајан дефицит у размени дувана и цигарета (21,5 милиона долара) резултат је великог увоза (27,6 милиона долара), који за 4,5 пута надмашује извоз (6,1 милиона долара). Због прошлогодишњег бомбардовања наших фабрика дувана, овакви резултати не изненађују.

Током прошле године, наш аграр био је мање оријентисан на извоз, а више на обезбеђење основне прехранбене сигурности становништва. Ипак, успели смо да пласирамо робу на страном тржишту за свега 18,7 одсто мање него 1998. године, док је код других производних грана и делатности тај пад износио чак 46,9 одсто. Оваквим резултатима задржан је релативно висок удео пољопривреде и прехранбене индустрије у укупном извозу.

АКТИВНОСТИ ВЛАДЕ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА У ОБЛАСТИ ПОЉОПРИВРЕДЕ У ПЕРИОДУ ЈАНУАР-МАЈ 2000. ГОДИНЕ СРБИЈА СЕ БРАНИ ПРОИЗВОДЊОМ ХРАНЕ

Аграр је сасвим сигурно једна од наших најперспективнијих привредних грана. Зато Влада Републике Србије непрестано доноси мере чији је циљ унапређење пољопривредне производње. Уз помоћ државе, наши пољопривредници ће успети да врате Србију на оно место које јој припада међу светским произвођачима хране

Развојне могућности пољопривреде и прехранбене индустрије Србије

У процесу стабилизације привреде Србије и њеном укупном развоју, пољопривреда заузима кључно место. Реч је о нашој најзначајнијој привредној грани, јер она, заједно са прехранбеном индустријом, учествује са више од 50 одсто у укупном друштвеном производу земље. Више од половине становништва Србије директно или индиректно egzистенцијално зависи од пољопривреде. Због тога је јасно да је Влада обратила нарочиту пажњу на развој пољопривреде у 2000. години.

Тренутно, наша пољопривреда налази се на развојном нивоу од пре десет година, што значи да се производња одржала, упркос свим тешкоћама. У пољопривреди Србије доминира приватни сектор, јер је у друштвеној својини свега 14 одсто земљишног фонда, 5 одсто сточног фонда и 3 одсто пољопривредне механизације. Климатски и еколошки услови наша су компаративна пред-

ност која нам пружа могућност да производимо више него што су нам потребе за храном.

Повећање примарне производње, развој прерађивачке индустрије обезбеђење трајне прехранбене сигурности земље и стабилности тржишта, знатно већи извоз пољопривредно-прехранбених производа што вишег степена обраде - то су циљеви који су сврстали пољопривреду међу магистралне правце наше развојне стратегије. Како се проценује, само производња, прерада и извоз јагодичастог воћа могли би Србији у догледно време да донесу и милијарду марака годишње девизног прихода. Значајан прилив може се очекивати и од производње, прераде и извоза ратарских производа као што су кромпир и житарице, затим производње, прераде и извоза јабука, шљива, крушака, прераде воћа у ракије и сокове, али и од узгоја и извоза живе стоке и пласирања млечних, сухомеснатих и других производа високог квалитета, са етикетом здраве еколошке хране. Велики су и шумски потенцијали за производњу лековитог биља и печурака, а извозом ових култура остварио би се преко потребни девизни приход.

Здраве пијаће воде све је мање, што и Србији отвара простор да на индустријској преради воде из квалитетних извора такође оствари велики девизни приход. У том смислу, развој аграра у 2000. години подразумева: 1) наставак промене сетвене структуре у корист индустријског биља; 2) повећање сточарске и воћарско-виноградске производње; 3) стварање услова за потпунију примену агротехничких мера; 4) даљи развој робно-тржишне производње и 5) потпуније коришћење постојећих капацитета прехранбене индустрије, односно, њихову модернизацију.

Као важан сегмент укупног бржег развоја пољопривреде, Влада Републике Србије апострофирала је и бржи свеукупни развој села, за шта постоје сви предуслови.

У циљу што бржег развоја пољопривреде у 2000. години, Влада Републике Србије донела је велики број мера којим се обезбеђује знатно повећање пољопривредне производње и бољи квалитет пољопривредних производа.

Производња минералних ђубрива

Крајем јануара, Влада Републике Србије усвојила је Програм производње минералних ђубрива за пролећну сетву 2000. године. Влада је закључила да потребе обављања радова у пољопривреди износе 724.700 тона минералног ђубрива, од чега НПК 309.000 тона, КАН 332.700 тона и УРЕА 83.000 тона. Од тога, континуираном производњом у домаћим фабрикама обезбедило би се 594.700 тона, увозом у компензацији за извоз пољопривредних производа 68.500 тона, осталим увозом 34.500 тона, а из залиха у Републичкој дирекцији за робне резерве узело би се 27.000 тона.

За потребе пролећне сетве, Влада је закључила да су оптималне потребе обављања радова 465.000 тона минералног ђубрива. Од тога, производњом у домаћим фабрикама обезбедило би се 335.000 тона, увозом у компензацији за пољопривредне производе 68.500 тона, осталим увозом 34.500 тона и из

залиха у Републичкој дирекцији за робне резерве 27.000 тона. За производњу минералних ђубрива од увозних сировина, у укупној количини од 92.500 тона, Влада је задужила следеће фабрике: "Зорка" (Шабац), "Зорка-Клотилд" (Суботица), "Азотара" (Суботица), ИХП "Прахово" (Прахово) и "Агрехем" (Нови Сад).

Влада Републике Србије задужила је Министарство пољопривреде да сачини прелгед дистрибуције минералних ђубрива по окрузима и носоцима пољопривредне производње. За контролу производње и промета минералних ђубрива формиран је Штаб за праћење производње минералних ђубрива у 2000. години. Влада је такође одредила да ће непосредну контролу производње и дистрибуције вршити инспекцијски органи Министарства пољопривреде и Министарства трговине.

У сврху увоза сировина неопходних за недостајућу количину минералног ђубрива, Влада Републике Србије обезбедила је 10 милиона америчких долара. Републичка дирекција за робне резерве одређена је да закључи уговоре са спољнотрговинским организацијама ради увоза неопходних компоненти за производњу минералних ђубрива, под условом да оне могу одмах обезбедити увоз и то по ценама које не нарушавају утврђене паритете минералних ђубрива и пољопривредних производа који су важали у јесењој жетви и сетви. Министарству пољопривреде и Републичкој дирекцији за робне резерве дато је у задатак да координишу активности на производњи, асортману и динамици испоруке минералних ђубрива са произвођачима и организаторима производње. Министарство рударства и енергетике предузело је све мере да се благовремено обезбеде потребне количине природног гаса и мазута билансиране за рад фабрика ђубрива. Министарство финансија припремило је конкретан предлог за репрограмирање неизмирених обавеза произвођача ђубрива по основу пореза, у складу са Законом о посееабним условима и начину измиривања доспелих обавеза по основу јавних прихода. Републичка дирекција за робне резерве извршила је репрограмирање доспелих обавеза произвођача ђубрива из ранијег периода. Јавно предузеће "Нафтна индустрија Србије" и Јавно предузеће "Електропривреда Србије" извршили су репрограмирање старог дуга произвођача ђубрива за утрошени природни гас и електричну енергију, са грејс периодом од годину дана.

Снабдевеност тржишта

На иницијативу произвођача уља, шећера и жито-млинских организација и пекарских предузећа, у другој половини марта одржан је у Влади Републике Србије састанак на коме је разматрана актуелна проблематика у производњи јестивог уља, шећера, брашна и хлеба, као и стање у погледу снабдевености тржишта овим производима.

Произвођачи уља истакли су да је исплатом заосталих субвенција у износу од 66 милиона динара у потпуности ажурирана динамика субвенционисања производње уља, као и да су одређени сви технички, техно-

лошки, економски и други услови за производњу јестивог уља на нивоу којим се у потпуности задовољавају домаће потребе и обезбеђују вишкови за извоз.

Представници жито-млинских и пекарских предузећа обавестили су представнике Владе да су, исплатом заосталих обавеза по основу субвенција, интервенцијама брашном из робних резерви и повећаним регресирањем енергената, обезбеђени сви услови за нормалну производњу и уредно снабдевање тржишта овим производима, те да нема никаквог разлога за смањене испоруке појединих врста хлеба. Прошлогодишњи добар род и постојеће залихе пшенице у потпуности обезбеђују домаће потребе, уз стабилност цена ових производа.

Пролећна сетва

Мада је план сетве сунцокрета за 2000. годину износио 200.000 хектара, он није испуњен. Фабрике уља су уговориле сетву сунцокрета на свега 150.000 хектара, што се догодило због ниских прошлогодишњих приноса сунцокрета, ниских откупних цена и неиспуњеног лањског плана сетве. Сличан је случај и са шећерном репом. Иако је планирано да се засеје 70.000 хектара, сетва је реализована на свега 47.50 хектара. Сетва соје била је планирана на 120.000 хектара. Међутим, план је премашен и засејано је чак 163.000 хектара. На пебачај плана утицао је добар прологодишњи принос, високе откупне цене и благовремена исплата.

Највеће површине требало је да буду засејане кукурузом - око 1,3 милиона хектара. Прошле године, према званичној статистици, кукурузом је било засејано 1,268.000 хектара, а укупна производња изнела је 6,3 милиона тона. За кукуруз се сеоска газдинства традиционално опредељују зато што достиже добру цену јер није на режиму државне контроле, за њим је велика тражња, а кукурузом се, према потреби, може и трговати.

Сточарство

Сточарство је кичма пољопривреде, зато се њен укупни развој мери развојем сточарства и укупним бројем грла. Током последње три године, значајна новчана средства Аграрног буџета уложена су у развој сточарства. Одређен број сељака добио је директно од Министарства пољопривреде повољне кредите за набавку расних грла свих врста стоке, а нарочито крава. Значајна средства уложена су у развој сточарства и из Фонда за развој.

Влада Републике Србије наставиће и у наредном периоду са већим улагањима у сточарство. Од 1.370.000.000 динара, колико је републичким буџетом за ову годину издвојено за аграр, више од 70 одсто биће усмерено у развој сточарства.

Влада Републике Србије обратиће знатно већу пажњу припремању сточне хране, бољем коришћењу волуминозне сточне хране пресовањем траве са ливада и пашњака, као и већем силирању сточне хране. Министарство пољопривреде предложиће већу производњу уређаја за балирање сточне хране и издвајати новац Аграрног буџета за већу производњу потребних уређаја. Нарочита пажња биће посвећена изградњи савремених ђубришта и

осочишта, како би се користило што више природних ђубрива. Изградњом савремених ђубришта, са постојећим сточним фондом обезбедило би се 400.000 тона стајњака, односно 71 килограм НПК по хектару обрадивог земљишта.

У наредном периоду, Влада Републике Србије подстицаће бржи развој сточарства путем већих премија и регреса и кредитирањем сточарске производње са стимулативним каматама. И даље ће приоритет имати она газдинства која школују омладину за пољопривредна занимања, задржавају омладину на газдинству и имају изграђене објекте за поједине врсте стоке.

Производња млека

Почетком фебруара 2000. године, Уредбом Владе народног јединства повећане су премије за млеко, и то са 0,65 на 1,1 динар у брдскопланинским крајевима и са 0,60 на 1 динар у равничарским. У циљу подстицања производње и очувања ценовне стабилности и редовног снабдевања тржишта, донета је и Уредба о субвенционисању производње пастеризованог млека. Субвенција млекарима износи 1,7 динара за литар млека.

Производња дувана

Програмом Владе предвиђени су путеви петогодишњег развоја производње дувана. Не тако давно, у Србији се производило око 30 хиљада тона сировог дувана. Међутим, та количина смањена је током последњих петнаест година готово на половину, што је условило производњу цигарета од дувана из увоза. Само је Дуванска индустрија Ниш годишње издвајала и по неколико десетина милиона долара на увоз дувана. Убудуће, домаћом производњом замениће се увозне сировине, уштедеће се значајна девизна средства, а реализацијом програма Владе Републике Србије биће покренут процес унапређења села и пољопривредне производње. Исто тако, ефекти овог програма одразиће се и на привредне субјекте у металској, хемијској и другим индустријама. На пример, у "ИМТ"-у ће се производити мотокултиватори, у "Челику" из Житорађе сушаре, а у нишком "Јастрепцу" пумпе за наводњавање.

Да би се код потенцијалних произвођача оживело интересовање за ову индустријску културу, Влада Републике Србије установила је премију од 24 динара по килограму произведеног дувана и авансирање производње од 5 хиљада динара по хектару. Произвођачи дувана поздравили су ове мере Владе Републике Србије и оценили да ће оне подстицајно деловати на оживљавање производње. За 2000. годину, у земљи је уговорена производња више од 15 хиљада тона дуванског листа. Прошле године, поређења ради, откупљено је свега 9300 тона дувана. Пошто потребе домаће дуванске индустрије износе око 20 хиљада тона, очекује се да ће оне бити у потпуности покривене већ наредне године.

Производња семена и садног материјала

Србија је једна од ретких земаља у свету које могу да се ослоне на сопствене сорте семена и садног материјала. У време када се

врши велика концентрација науке и достигнућа у богатим земљама и када она служи за разне destruktivne циљеве и прилике на остале делове света, наши стручњаци успевају не само да одрже корак, него и да створе велики број сорти и хибрида који не заостају за најбољим страним сортама и хибридомима, а често их у многим осбинама и пемашују.

У последње четири године призната је 251 нова сорта и хибрид пољопривредног и шумског биља. Највише сорти и хибрида - 115 - признато је новосадском Институту за ратарство и повртарство, 69 Институту за кукурузу у Земун Пољу и 46 Институту за истраживање у пољопривреди.

У производњи најважнијих ратарских култура у Србији заступљене су готово искључиво домаће сорте, што помаже да се приноси стабилизују на високом нивоу и да се обезбеде стратешки циљеви дугорочне политике аграрног развоја Југославије. До сада је у Југославији признато преко 1300 домаћих сорти и хибрида. Наша земља је веома богата природним аутентичним генетичким ресурсима и по том богатству спада међу првих пет земаља Европе, док је, по броју врста на укупној површини територије на првом месту у Европи.

Изградња система противградне заштите

Изградња система противградне заштите налази се у завршној фази. Пуштање система у погон условљено је још једино допремањем и монтажом три радарска постројења. Само у Војводини изграђено је 450 противградних станица и три радарска центра. Средства за овај врло значајан подухват обезбеђена су у буџету Републике Србије.

Закон о допунама Закона о пољопривредном земљишту

Пољопривредно земљиште је највеће богатство Србије и један од њених најважнијих природних ресурса. Србија располаже са 5,7 милиона хектара пољопривредног земљишта, 4,7 милиона хектара обрадивог земљишта и 3,6 милиона хектара ораничних површина. Међутим, 250.000 хектара ораничних површина се не обрађује, док 100.000 хектара годишње, због некавалитетне обраде, прелази у ливаде и пашњаке.

Стручна служба Министарства пољопривреде начинила је анализу која је показала да земљу не обрађују непољопривредна домаћинства, мешовита домаћинства, земљорадничке задруге и друштвена предузећа. Стога је Влада Републике Србије, у циљу рационалног коришћења обрадивог земљишта и повећања приноса и укупне производње у пољопривреди Србије, предложила допуне важећег Закона о пољопривредном земљишту, које је Скупштина Републике Србије усвојила на заседању 3. маја.

Усвојеним допунама Закона о пољопривредном земљишту уведени су посебни порези на некористићено земљиште. Сва друштвена пољопривредна предузећа, земљорадничке задруге и мешовита домаћинства која не обрађују пољопривредно земљиште, плаћаће од 1. јуна 2000. године, додатни

порез од 10 до 50 хиљада динара по хектару обрадивог земљишта, и то: 50 хиљада на земљиште прве катастарске класе, 40 хиљада на земљиште друге класе, 30 хиљада на земљиште треће, 20 хиљада на земљиште четврте класе и 10 хиљада динара по хектару на земљиште пете катастарске класе. Такође, за подижене а необрађене воћњаке и винограде плаћаће се посебан порез у висини од 50 хиљада динара по хектару.

У случају да власник обрадивог земљишта не исплати посебан порез у року од месец дана од дана доспећа за наплату, Министарство пољопривреде може дати његово земљиште на коришћење уз накнаду, а на период од десет година. За време закупа, земљораднику коме би се доделило земљиште на коришћење, умањује се порез на катастарски приход на једну половину. Мада је опозиција спровела опсежну пропаганду по којој се нови Закон односи и на саме пољопривредне произвођаче, то није тачно. Законом су изузети сељаци, јер је јачање сеоских домаћинстава интерес Владе народног јединства. Богат сељак је основа развоја пољопривреде и села Србије и има приоритет у укупном привредном развоју Србије. Усвојени Закон о допунама Закона о пољопривредном земљишту подстицајан је за сељаке и сељачка газдинства јер ће допринети укрупњавању поседа. Тиме ће се створити услови за боље коришћење научних и стручних сазнања у пољопривредној производњи.

Тиме што се не обрађује 250.000 хектара ораничних површина, Србија годишње губи до шест милијарди динара сигурног прихода. На 250.000 хектара необрађеног земљишта годишње може да се произведе милион тона пшенице или 1,2 милиона тона кукуруза, од чега може да се произведе 51 хиљада тона јунећег меса, или 275 хиљада тона живинског меса. Такође, на необрађеној површини може да се узгоји 250 хиљада кржава, што би обезбедило производњу од безмало милијарду литара млека.

Средства прикупљена од посебног пореза биће усмерена на унапређење квалитета пољопривредног земљишта.

Програми улагања у пољопривреду

У 2000. години припремљено је четрдесет различитих програма за улагање у мале и средње програме у пољопривреди и прехрамбеној индустрији. На скупу Срба из дијаспоре у Београду, у другој половини априла, ови програми представљени су нашим земљацима. Влада Републике Србије спремна је да дограђује правни и економски систем Србије како би се створили услови за повратак Срба из дијаспоре и њихова улагања у пољопривреду и прехрамбену индустрију Србију.

Проблеми са временским приликама и болестима усева

Изразита суша и високе дневне и ноћне температуре неповољно утичу на раст и развиће усева, посебно житарица, и то озимих и јарих. Због недостатка влаге скраћен је вегетациони период и смањена лисна површина пшенице, а самим тим и продуктивност. Извесно је да је родни потенцијал знатно умањен и да се нисмо ни могли надати

високим приносима. Због недостатка падавина нису деловала ни азотна ђубрива. Пшеница је класала још средином маја а приноси су били у просеку око 3,2 тоне по хектару.

Озими јечам је био у нешто бољем стању од пшенице, али не и јари јечам (кога је ове сезоне доста посејано) и остала јара жита. Због високих температура и недостатка влаге, ова жита нису ни развила потенцијал за развој, а сазрела су у врло неповољним условима.

Ова година није била посебно родна ни за воће. Производња у воћарству и виноградарству непосредно зависи од услова који су постојали у претходној години, у време формирања рода за наредну годину. Прошле зиме измрзли су вионова лоза, малина и купина, и то углавном у нижим пределима испод 450 метара надморске висине. Малина је родила мање за око 40 одсто у односу на прошлу годину, што због мрза, што због гљивичне болести дидимела, која проузрокује сушење биљке. И род купине био је мањи, јер се она углавном гаји у нижим пределима где ју је мраз оштетио, а сорте које доминирају осетљиве су на ниске температуре.

Кајсија је такође подбацила у односу на прошлу годину. Ипак остварен је род од око 18.000 тона, то је довољно за основне потребе домаћег тржишта. Трешња и вишња остале су прошле године рано без лишћа, што се неповољно одразило на укупну производњу овог воћа. Међутим, процена је да ће род касног воћа, јабука, крушака и шљива, бити добар.

Увоз и извоз воћа и поврћа у првом кварталу 2000. године

У првом овогодишњем кварталу, извоз воћа и поврћа био је вредносно мањи него у истом периоду прошле године. Извезена је 32.571 тона у вредности 27,4 милиона долара, у односу на исти период прошле године када је извезено 31.835 тона у вредности 33,7 милиона долара. То значи да је за извезених 736 тона више девизни прилив био мањи за 6,35 милиона долара.

Извезено је 11,4 хиљаде тона малина у вредности 11,5 милиона долара, за разлику од прошле године када је извезено 9,5 хиљада тона а зарађено 13,4 милиона долара. Прошле године, дакле, извезено је две хиљаде тона мање, а зарађено два милиона долара више. Слична је ситуација и са извозом вишања. У првом кварталу ове године извезено је 2,7 хиљада тона у вредности 2,3 милиона долара. У истом периоду прошле године, извоз је био за око 50 тона већи, али је

зарађено чак 700 хиљада долара више. Главни разлог за ове подбачаје лежи у слабијем квалитету рода, због тронедељних киша баш у време бербе. То се, наравно, одразило на цену. Ипак, очекује се да ће род у овој години бити барем просечан, а да ће извоз, као и сваке године, бити највећи у периоду септембар - децембар.

У исто време, значајно је смањен увоз воћа и поврћа у односу на исти период прошле године. У првом кварталу 2000. године увезено је воћа и поврћа за 19 милиона долара, док је прошле године у итом периоду увезено воћа и поврћа за 32 милиона долара. Међутим, када се зна да је и прошлогодишњи увоз био знатно мањи него ранијих година, сада је увоз воћа и поврћа сведен на четвртину некадашњег, односно - на праву меру. Томе је највише допринео смањен увоз банаана: прошле године, увезено је 16,5 хиљада тона и плаћено 13,5 милиона долара, док је ове године увезено 5 хиљада тона у вредности 3,5 милиона долара. Учесници у послу извоза и увоза воћа и поврћа остварили су суфицит од око 9 милиона долара. Ако се притом има у виду да је домаћа супстанца у извозу воћа и поврћа преко 90 одсто, онда је јасно да је укупна вредност овог суфицита далеко већа.

АКТИВНОСТИ ВЛАДЕ НАРОДНОГ ЈЕДИНСТВА У ОБЛАСТИ ВОДОПРИВРЕДЕ У 1999. ГОДИНИ ПЛАЋЕН РАЧУН НЕМАРУ

Иако је пумпање воде из канала у реке било интензивно, насеља су дуго остала под водом јер није постојала канализација која би скупила воду у насељу. Такође, није постојала ни веза насеља са мелиорационим каналима. Поред тога, на многим местима грађани су, градећи себи улазе са пута у дворишта, затрпавали јаркове поред пута и тиме спречили брже отицање воде из насеља

Поплаве у Србији 1999. године

Током децембра 1999. године, Србију су захватиле велике поплаве. Била су изржана сва три вида великих вода: спољне, бујичне и унутрашње.

Такозвне спољне воде настају као последица великих залиха снега који се отапа у кратком временском року. Спољне воде долазе са територија других земаља, и то коритима великих и средњих река. Повећање протицаја водостаја дешава се у дужем временском периоду, тако да се могу прогнозирати пораста у низводним токовима. То омогућава благовремено организовање одбране од поплава, која се врши углавном насипима и бранама, односно - акумулацијама.

Бујичне воде настају на сличан начин, али су ограничене на ужи регион. Оне такође долазе са територија других земаља, или настају на посматраној територији, углавном на мањим рекама и потоцима. Настају услед већих падавина или наглог топљења снега, тако да се поплави таласи брзо формирају и обичне не остављају довољно времена за најаву и прогнозу пораста протицаја водостаја у низводним деловима токова, па тако и за

благовремену одбрану. Одбрана од бујичних вода врши се углавном насипима и бранама, регулисаним коритима за протицај великих вода и разним специфичним бујичним објектима.

Унутрашње воде настају од атмосферских падавина (кише и снега) и инфилтрацијом воде у подземље приобаља из река при повишеним водостајима и јављају се у виду површинских подземних вода. Изузетно велике унутрашње воде које захватају шире просторе - као што је то био случај у Србији децембра 1999. године - резултат су тропогодишњих падавина већих од просека. По правилу, јављају се у години када су и водостји у рекама већи од просечних.

Током 1999. године, у Србији су организоване одбране од спољних вода у више наврата, и то на готово свим већим рекама и великом броју мањих водотока у Србији.

Током јула 1999. године, поплаве од бујичних вода које су захватиле готово све водотоке Шумадијског региона, имале су ранг елементарне непогоде која се догађа једном у 130 година. Због тога, насипи су пробијени или преливени на више десетина места, са катастрофалним последицама. Исто тако, крајем година дошло је до поплава бујичних вода у Дринском и Колубарском сливу.

Током јула 1999. године, поплаве од унутрашњих вода захватиле су шири регион Шумадије, Баната и источне Бачке. У новембру и децембру, поплаве од унутрашњих вода захватиле су најпре северни и средњи Банат, северну, источну и западну Бачку и источни Срем, да би се пред сам крај године прошириле на цео северни равничарски део Србије, укључујући Срем и Мачву. У јулу, кише у неким регионима имале су ранг појаве једном у 160 година. У Бечеју, сума падавина у новембру и децембру имала је ранг појаве једном у 100 година, а сума годишњих падавина има ранг појаве једном у 50 година.

Поплавама је било угрожено око 250 хиљада хектара. Поплављено је близу 50 хиљада хектара и 60 насеља.

Проблеми са организацијом одбране од поплава

Од 1992. године, због проблема изазваних санкцијама, водопривреда је из године у годину обезбеђивала све мање средстава за одржавање и изградњу система за наводњавање, али и насипа и регулација којима се спречава изливање воде из корита. Због тога су присутни бројни проблеми, јер средње и велике воде плаве насеља и оранице, руше обале река и насипе, а у каналима за одводњавање смењују се протицајни профили. Програмом радова за 1999. годину, на одржавању система за одводњавање било је предвиђено да се, преко накнаде за одводњавање, обезбеди 199 милиона динара. Реализовано је 52 одсто, с тим да је друштвени сектор платио 26 одсто дуга, док је приватни сектор измирио обавезе са преко 80 процената.

Највећи дужник према ЈВП "Србијаводе" је друштвени сектор у пољопривреди са 106 милиона динара. Железница дугује 27 милиона, пољопривредна предузећа у стечају 20

милиона, ЈП "Србијашуме" 4 милиона.

Катастарски приход није мењан од априла 1994. године, а накнада за одводњавање обрачунава се на бази катастарског прихода. Због тога су потребна средства за одржавање мелиорационих система из године у годину све мања.

Накнада за 2000. годину по хектару у природном износу је остала иста као у 1999. години (66 килограма пшенице по хектару по цени од 1,4 динара по килограму). То значи да се овим средствима од 92,4 динара по хектару не може обезбедити реализација програма одводњавања. Ова накнада не обезбеђује довољно средстава за одржавање објеката на потребном техничком нивоу. Минимална накнада за одржавање система у 2000. години износи 230 милиона динара. Потребно је кориговати висину накнаде за исту количину пшенице (66 килограма по хектару) са утврђеном заштитном ценом пшенице.

Поред одводњавања, ЈВП "Србијаводе" задужено је да одржава и гради насипе и регулације према Програму одржавања, реконструкције и изградње водопривредних објеката које доноси Влада Србије. Овим програмом обухваћено је одржавање заштитних објеката (3500 километара насипа и 1200 километара регулација), изградња забрана са акумулацијама, регионални и појединачни системи водоснабдевања, уређаји за пречишћавање отпадних вода, одбрана од поплава и леда, антиерозиони радови, израда студија и пројеката, и друго.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде предвидело је у 1999. години средства у износу од 65 милиона динара за ЈВП "Србијаводе", а за послове који се односе на одржавање насипа и регулација, санације и одбране од поплава. Током 1999. године, реализовано је 60.496.186 динара из буџета и од накнада које су приход Министарства, с тим да је буџет у 1999. години реализован са 80 одсто.

Изградња система за одводњавање ради се свуда у свету за степен заштите од двадесетпетогодишњих вода. Нико не ради апсолутну заштиту. Зато се и у много богатјим земљама догађају поплаве које стварају велике штете.

Мере предузете од стране Министарства

Одмах по повећању нивоа подземних вода, Јавно водопривредно предузеће ставило је, поред 178 црпних станица, још и 40 покретних пумпи. Одводњавање је вршено системима за одводњавање, путем изгрђене 23 хиљаде километара канала, преко две стотине великих црпних станица и многобројних других објеката. Сваке секунде, у реке или хидросистем Дунав-Тиса-Дунав препумпавано је 535 кубних метара воде у секунди, док је 250 кубних метара испуштано гравитационо. У водотоке је препумпано 4,2 милијарде кубних метара воде. Толико воде може да се смести у језеро дугачко 200 километара, широко 10 километара и дубоко 2 метра.

Јавно водопривредно предузеће радило је својом механизацијом на прочишћавању пропуста и јаркова у насељеним местима и на прокопавању везних канала од насеља до

главних канала за одводњавање. Током прошлогодишњих одбрана од поплава, била је ангажована сва расположива грађевинска механизација водопривредних предузећа (40 багера).

Од 302 снимљене месне заједнице у Војводини, само 19 има урађену кишну канализацију у насељу (комунална инфраструктура), док једн број месних заједница има делимично урађену канализацију. Интервенције су рађене у 125 месних заједница. Оне су се односиле на прокопавање пропуста и везе између насеља и мелиорационих канала који треба да одведу воду. Створени су трошкови у износу од 15 милиона динара.

Преко Министарства за енергетику, обезбеђене су одговарајуће количине горива за пумпање воде и рад механизације водопривредних предузећа.

Из средства Аграрног буџета обезбеђено је 15 милиона динара за покриће дела трошкова ЈП "Србијаводе" за радове изведене у месним заједницама.

Републички водопривредни инспектори извршили су преглед изведених радова на одржавању система за наводњавање у складу са Програмом ЈВП "Србијаводе". Утврђено је да није реализован цео програм планираних радова, али да је део програма реализован у складу са обезбеђеним средствима.

Влада Републике Србије, преко Комитета за елементарне непогоде, обезбедила је током 1999. године неповратну помоћ у износу од 18.120.000 динара, као помоћ општинама које су током јуна претрпеле

штету од поплава. Поред тога, једном броју предузећа умањен је износ накнаде за одводњавање (30 одсто), а једном броју предузећа урађене су компензације по основу јавних прихода која припадају буџету Републике Србије. ЈВП "Србијаводе" обезбедило је помоћ за 20 најугроженијих месних заједница у износу од 50 до 60 хиљада динара. Такође преко Министарства за енергетику обезбеђено је гориво за 50 месних заједница за рад пумпи и механизације

Проблеми на терену

Иако је пумпање воде из канала у реке било интензивно, насеља су дуго остала под водом јер није постојала канализација која би скупила воду у насељу. Такође, није постојала ни веза насеља са мелиорационим каналима. Поред тога, на многим местима грађани су, градећи себи улазе са пута у дворишта, затрпавали јаркове поред пута и тиме спечили брже отицање воде из насеља. На подручју јужног Баната затрпано је више десетина километара отворених канала. Канали су затрпавани да би се прошириле баште или направил пречица, а канали су често служили и као сметлишта.

У пољопривреди се још увек не ради на испуштању сувишних вода са парцела у канале. Једино је у Вршачким ритовима приликом јесење сетве обрада земље вршена тако да су остављане повремени бразде, а током одбране од поплава једино се у Планишту и Старом Бечеју радило на испуштању сувишних вода са пољопривредних парцела у канале за одводњавање. Такође, у

појединим општинама долазило је до неспоразума око надлежности. Поједини општински штабови покушали су да превале цео терет одбране у насељеним местима на водопривредна предузећа, као да је то њихова законска обавеза, а остављајући по страни комунална и друга надлежна предузећа у својим општинама.

Одвођење воде ишло је спорије од пројектованих могућности система за одводњавање због вишегодишњих заостајања у одржавању, услед малих програма радова у односу на потребе (око 30 процената)

На црпним станицама дешавали су се чести кварови зато што ремонти нису вршени између десет и петнаест година.

Штете настале од поплава у 1999. години

Процену штета од поплава врше општинске комисије за процену штета. Подаци о процењеним штетама достављају се Комитету за елементарне непогоде у Влади Републике Србије.

Према до сада достављеним непотпуним подацима, укупне штете износе 780 милиона динара, од чега на стамбеним објектима 178,3 милиона динара. Посао на процени штета није обављен до краја, а према достављеним подацима срушено је 360 кућа и оштећено 4700 објеката.

Комитет за елементарне непогоде констатовао је да је један број општина извршио процену штета по важећој методологији, док је други део општина извршио процену по сопственим критеријумима.

ЕКОЛОГИЈА У ВОЈВОДИНИ

Загађење земљишта

Еколошка равнотежа у Војводини значајно је нарушена последњих година. Немар и небрига, у односу према укупном проценту шума, са једне стране, и аутономашка заоставштина загађујућих фабрика, са друге стране, учинили су да се укупна еколошка ситуација може сматрати забрињавајућом

У време аутономашке власти у Војводини грађене су фабрике, попут "Метанолско-сирћетног комплекса" у Кикинди, Фабрике синтетичког наука у Елемиру, непотребно великог броја шећерана, петрохемијских комплекса и др., на најплоднијој војвођанској земљи. Не само што су огромну количину земље на тај начин узурпирани, него су те фабрике загадиле и загађују велики простор пољопривредног земљишта у њиховим околима.

Војводина би требала и морала да буде значајан произвођач здраве хране. Због тога ћемо све учинити да се у тим фабрикама предузму максималне мере за смањење загађења и да се не дозволи да се на плодном војвођанском земљишту праве неке нове, сличне фабрике.

Пијаћа вода

Пијаћа вода у Војводини, посебно у Банату, је врло лошег квалитета. Због тога

ћемо учинити све, да као по моделу Кикинде, поправимо ту ситуацију. Тај модел је заснован на три правца деловања.

1. Јавне чесме са уграђеним пречишћивачима, које обезбеђују здраву пијаћу воду

2. Изворишта планинских вода за флаширање, за сваку општину

3. Неопходно побољшање квалитета постојеће водоводне мреже.

Депоније

У Војводини депоније представљају врло значајан еколошки проблем. Због тога ћемо, решавање овог проблема покушати да спроведемо, на начин како смо то већ започели у Зрењанину, и у другим општинама. Модел Зрењанина - са изградњом централне депоније за више општина, на којој ће бити сепаратор и рециклажни центар, требало би да, као први у Војводини, буде и пример за друге.

Заштићена природна добра

Војводина има доста простора који представљају природне ректости и вредности и налазе се под посебним облицима заштите. То су пре свега: Царска бара, Обедска бара, бара Засавица, Делиблатска пешчара, Палићко и Лудошко језеро и др. С обзиром на тешку економску ситуацију и могућност да нам такви простори пропадну, због неулагања

у њих, Српски радикали ће предложити и понудити простор за међународну концесију, са свим, унапред дефинисаним правилима и предлозима заштите, очувања и унапређења тог простора. На тај начин обезбедиће се и сви видови еколошког туризма, који ће сигурно финансијски бити значајнији за те средине.

Фрушку Гору ћемо сачувати као лепотицу Војводине, и кроз глобалну стратегију њене заштите и развоја, поспешити и побољшати укупан културни, спортски, еколошки и туристички значај који она има.

Заштита реке

Посебну бригу ћемо водити о рекама у Војводини. Инсистираћемо на смањењу загађивања, а посебно на коректном односу према Дунаву, Тиси, Бегеју и другим рекама које долазе из других земаља из окружења.

Рибљи фонд је значајно смањен, и наша је обавеза да, кроз заштиту вода, учинимо све да га повећамо.

Пољопривреда

Посебно ћемо инсистирати на правилном руковању са хербицидима, како бисмо заштитили земљиште. Свака општина ће, кроз посебан програм, морати да врши обуку и едукацију пољопривредника, када је у питању правилан однос и руковање хербицидима.

СНАГА И БУДУЋНОСТ ВОЈВОДИНЕ ЈЕ У СРПСКОЈ РАДИКАЛНОЈ СТРАНЦИ

„Мира, реда и рада неће бити, све док статус Војводине не буде решен како треба. Сад или никад!“ - поручују и прете ових предизборних дана аутономаша, очигледно сматрајући да је куцнуо час за остварење њихових сепаратистичких циљева.

Оваква залагања, сада је то већ свима јасно, само су део оркестриране кампање, чије се тежиште полако помера са југа, ка северу. Пошто су под изговором заштите људских права на Косову и Метохији бомбардовали нашу земљу, убијали наше људе и нашу децу и легализовали шиптарски терор пред којим је своје домове напустило више од 300.000 Срба, стратеги разијања Југославије и Србије и килонијалне окупације Балкана, фрустрирани због чињенице да дисциплиновање наше државе није донело очекиване резултате, покушавају да отворе ново кризно жариште, управо у Војводини.

У реализацији нових притисака и нових уцена, светској мафији свесрдно помажу лидери НАТО странака из Србије, исти они који су и за време агресије изражавали већу лојалност убицама сопственог народа, него својој отаџбини.

Посебну улогу у овом прљавом послу, има дружина која већ 10 година себе назива аутономашима, мада нам је већ удавно јасно да им називи сепаратисти и сецесионисти много боље пристају.

Они, који већ годинама учествују на сваком конкурсу за разбијање сопствене државе, они, који би да по ко зна који пут покушају да расрбе српску Војводину, удружени у тзв. Демократску опозицију Војводине, поручују да су им избори за Скупштину Војводине најважнији, јер ће у случају њиховог повољног исхода, - одмах интернационализовати питање северне српске покрајине, мењати њен уставни положај и тражити одржавање међународне конференције о Војводини.

Поводом „аутономашког консензуса“ његови потписници тврде да се ради о, цитирамо, „историјском тренутку, јер је и опозиција у Србији признала да је Војводини неопходна јединствена изборна платформа, чији је темељ суштинска аутономија Војводине“.

А како изгледа та суштинска аутономија, коју је као темељ заједничке и јединствене изборне платформе са аутономашко-сепаратистичком коалицијом признала такозвана Демократска опозиција

Србије и њен НАТО кандидат Коштуница, предочио нам је почетком године Ненад Чанак рекавши да интересе Војвођана може штитити само, - ВОЈВОДИНА РЕПУБЛИКА.

Ово отворено и срамно позивање на разбијање државе Србије, од стране војвођанских аутономаша, који немају никакву подршку грађана севера Србије, о чему сведоче сви из-

На темељу овако дефинисане сепаратистичке политике, постигнут је договор аутономаша и ДОС-а заједничкој листи на предстојећим изборима, која ће се звати ДОС Војводине, и заједничком НАТО кандидату Коштуници.

За Коштуницу, они који су га предложили, воле да кажу да је доследан политичар, патриота и националиста.

Нема отцепљења Војводине: Нови Сад је одувек упориште Српске радикалне странке

бори одржани у последњој деценији, тзв. демократска опозиција Србије наградила је тако, што је великодушно, већину места на посланичким и одборничким листама, односно више од 51 одсто дала аутономашко-сепаратистичкој коалицији.

Ова невероватна великодушност НАТО странака, и нуђење на тацин онога, о чему су све до ових дана, аутономаша могли само да сањају, за многе неупућене, представља изненађење.

Одговор међутим, није непознат. Понудио га је, у најсажетијој форми, на аутономашко-сепаратистичком скупу, претенциозно названом Конгресом Лиге социјалдемократа Војводине, представник Демократске странке Борислав Новаковић:

“Концепт аутономије Војводине Демократске странке не разликује се у бутном, од концепта аутономије Војводине коју заговара Лига.

Јер знајте, у постмилошевићевској Србији, сви ће у Војводини бити аутономаша”.

У ових неколико речи, све је садржано, и све је објашњено.

Управо због те и такве аргументације, дужни су грађанима Србије одговор на кључно питање: У чему се огледа политичка доследност Коштунице, и какав је то он патриота и националиста, кад пристаје на подршку осведочених аутономаша, сепаратиста, издајника и српских непријатеља, попут Ненада Чанка, Милета Исакова, Драгана Веселинова, Јозефа Касе, Расима Љајића, Сулејмана Суље Угљанина.

Сам Коштуница, пре неки дан поручује, цитирамо: “Од ових избора очекујемо нормалан живот у земљи чије се границе знају”.

Бројни експертски тимови за политички маркетинг, обучавани у НАТО земљама да помогну НАТО кандидата, морали би да знају да и политичка теорија и политичка пракса налажу да изборне поруке у кампањи морају бити јасне.

Ова порука, не само да није јасна, већ смо пред њом, сви збуњени.

Не схватамо, о којим то границама говори Коштуница.

О оним Ненада Чанка, а значе одвајање Војводине од Србије, или

оним Јозефа Касе, а значе припајање Војводине Мађарској, или онима које би да Рашку област присаједине Муслиманско-хрватској федерацији или Албанији, а већ 10 година их сањају Суљо и Расим.

То нам дакле, није јасно. Нешто друго, сасвим сигурно јесте.

Са Војводином, или без ње, са Косовом и Метохијом или у границама Београдског пашалука, овој дружини сепаратиста, издајника и непријатеља српског народа, свака Србија би била добра, ако би у њој они владали.

А ево како би требало да изгледа "нормалан" живот грађана, који у својој изборној поруци помиње Коштуница, у машти војвођанског сепаратисте Ненада Чанка. Цитирамо његове речи изговорене на Конгресу ЛСВ:

"НИКАД ВИШЕ НИЈЕДАН ВОЈНИК НЕЋЕ ОТИЋИ ВАН ВОЈВОДИНЕ".

То је, дакле, Војводина, какву нам нуди Ненад Чанак. Самим тим, јер играју у истом колу и Коштуница. "Патриота и националиста".

Једно је јасно.

Та, и таква Војводина, никад се не би звала српском, и никада не би била српска. Јер, у њој, за Србе, - не би било места. Осим за изроде и издајнике сопственог народа.

Они, који су донели одлуку да Коштуница буде председнички кандидат аутономашко-сепаратистичке коалиције и проамеричких странака у нашој земљи, добро знају да је као дугогодишњи кључни заговорник регионализације, управо Коштуница највећи сепаратиста, и као такав, идеална и најподеснија личност за спровођење монструозних планова и одвајању Војводине од Србије, и о цепању и комадању наше државе.

Војвођански аутономашки и сепаратисти су већ једном, нашли саучеснике у редовима тзв. српске опозиције, подржавајући кандидатуру Вука Драшковића за председника Србије.

Убеђени да су им са Војиславом Коштуницом шансе за остварење њихових сепаратистичких циљева далеко веће, - аутономашки су овога пута кандидата Српског покрета обнове Михаиловића дочекали на нож. Дојучерашњи коалициони партнери, који су се у градовима у којима су вршили локалну власт углавном посвађали око пословног простора и

могућности да управљањем јавним предузећима украду што више пара, сада кажу да је кандидат СПО-а, личност чијег имена од прве тешко

Војводине и Војвођанима, а вратићемо тако што ћемо поднети званичан захтев, и имати легитимацију за промену уставног положаја

Војводине у оквиру Србије и Савезне Републике Југославије". О уставним решењима, која прижељкују аутономију и сепаратисти, грађани Војводине изјаснили су се на својеврсном народном референдуму пре дванаест година.

Присетимо се:

Петог октобра, 1988, више од 150.000 људи из свих крајева Војводине окупиле се у Новом Саду да поруче да је дошао крај политици дестабилизације и слабљења Србије, и да ће остати на трговима и улицама све док челници тадашње аутономашке власти не оду са политичке сцене. Народ је осетио да почиње да се остварује план за разбијање Југославије и Србије и да су покрајине Косово и Метохија, и Војводина одређени као полигони за извођење тог подмуклог сценарија. У спреси са албанским сепаратистима, хрватским и словеначким с е д е с и о н и с т и м а , војвођанска аутономашка клика је подривала соп-

ствену државу што је омогућавао Устав из 1974. године. Решења тог Устава, у свету незабележена, имала су за последицу да под плаштом аутономија, на територији државе Србије, постоје још две, државе у држави. Тадашње аутономашко руководство испољило је своје право лице управо на питању Косова и Метохије.

У историји бешћашћа, остаће забележено, како, не само да нису пружили подршку праведним захтевима прогнаних и обесправљених Срба који су дошли у Нови Сад да укажу на своје муке, већ су им укинули воду и искључили струју. Тих, за Србију и српски народ судбинских октобарских дана, у величанственом патриотском покрету народа за јединствену и недељиву Србију, аутономашки су збрисани са политичке позорнице.

Тежње које су Срби изразили октобра '88, потврдила су да никада нису заборавили поруке и поруке Велике народне скупштине - одржане 70 година раније. Новембарски дани из 1918, били су судбински за српски народ у српској Војводини, јер су одлуке Велике народне скупштине да се

могу да се сете и сами Београђани, и називају га, цитирамо, "гротескном паравпредседничком номинацијом". Свесни, међутим да им без сарадње са Српским покретом обнове на локалном нивоу, фотеље са пуно привилегија, а нимало одговорности, могу лакше измаћи, неки, попут сепаратисте Милета Исакова још увек заговарају заједничко учешће на изборима за покрајинску, и скупштине општине. То, што за четири године мандата, са преко три милијарде буџета, ни рупе на новосадским улицама нису успели да закрпе, они не виде као препреку да поново освоје власт. Уосталом, имају преча посла: "да отворе питање Војводине, а - затворе очи Србији".

Илустрације ради, ево како на црногорској телевизији, у једној од редовних специјалних емисија чији је једини циљ да сеју мржњу према Србији и свему што је српско, војвођански сепаратиста Ђорђе Суботић из странке Реформисти Војводине, у контексту предстојећих избора, говори о циљевима аутономаша: "Реформисти Војводине и Војвођанска демократска опозиција намеравају да врате достојанство Парламенту

српска Војводина присаједини Краљевини Србији представљале завршни чин вишевековних тежњи да живе у слободи.

Овом догађају, претходиле су победе славне српске војске чије су јединице ушле у Нови Сад 9. новембра. У сусрет српској војсци, пошло је око 400 коњаника, одевених у народне ношње, већином са Салајке, Подбаре и Клисе, а велики број Новосађана дочекао их је на Дунавској обали.

Пратећи српске јунаке, предвођене мајором Војиславом Бугарским, који су се од пристаништа кроз Дунавску улицу кретали ка центру града, и старо и младо, са одушевљењем и клицањем, поздрављало је ослободиоце. Колона војске, здружена са народом, застала је на углу Дунавске улице, код Владичанског двора, а затим дошла на главни трг пред зграду Матице српске, одакле их је са балкона поздравио Јаша Томић, следећим речима:

“Господине мајоре, дични јунаци српски! Дозволите ми да вас у име Српског народног одбора поздравим са добродошлицом са каквом се поздрављају браћа наша на Косову: здраво! Ми смо у овом тренутку још сувише очарани, још питамо себе је ли ово што данас видимо само продужење петстогодишњих снова наших, или је већ наступила јава. Јава је! И хвала вам што сте испунили давнашње снове Србинове. Ми вас данас гледамо као оне који простиру пред нама комад раја и неба. Ми вас гледамо, па вас молимо да останете.”

Јунаке српске, у име српског народа поздравио је и доктор Игњат Павлас.

“Господине мајоре и јунаци српски, дични соколови, узданице наше! Кидају се ланци, закуцаше срца,

потекоше сузе и одјекну силно: Ми смо слободни! Дочекали смо час да спутане руке раширимо, да вас снажно пригрлимо на своје руке, и да у узвишеном заносу викнемо свима:

НИКО НАС ВИШЕ РАСТАВИТИ НЕЋЕ. НИКО НАС ВИШЕ РАСТАВИТИ НЕ СМЕ.

Др Станоје Станојевић, академик и историчар, један од учесника из Војводине на Мировној конференцији у Паризу, свој приказ развоја Новог Сада, закључно са 1918. годином, за-

вршио је овим речима:

“У Новом Саду је стално била жива вера. Вера у победу правде, вера у победу националне идеје. И вера у снагу народа. И онда, сневао је о васпостављењу слободне Војводине. Стално је треперио и дрхтао, и веровао да ће доћи дан ослобођења. Са том вером, искреном и дубоком, Нови Сад је издржао све муке и патње, и сва насиља. Са том вером, он је дочекао победу и слободу. И сасвим је било природно да је баш у Новом Саду указана велика част, да у њему, заслуженом, намученом, светлом и у поштеној борби прекаљеном - буде проглашено ослобођење Срба у Угарској, и спајање Војводине са Србијом.

Нови Сад је увек поштено и несвакидневно служио народу. Његове су заслуге за српску културу велике, његов је удео у борби за ослобођене и уједињење знатан. Нови Сад је стога заслужио у пуној мери признање и захвалност целог српског народа.”

Војвођански сепаратисти, изгледа да нису прочитали ни једну страницу богате и поучне историје српског народа, и народа о чијој судбини тако незналачки, али са пуно амбиција, - хоће да одлучују.

За читавих десет година, колико трају притисци, блокаде, агресија,

политичка економска медијска и војна на нашу земљу, као ни из наше славне прошлости, белосветски мешетари и њихове слуге, нису извукли једину могућу поуку, - да Србија није на продају.

Можда ће, крајем овог септембра, то коначно схватити.

У ситуацији, када су више него очигледне намере Америке и њених сателита до отцелене север Србије, и од Војводине направе још једну окупациону зону у Европи, коју ће економски експлоатисати, политичко залагање да се “отвори питање Војводине, а затворе очи Србији”, проамеричке странке и њиховог кандидата Коштуницу, сврстава у непријатеље сопственог народа и сопствене државе. Бескрупулозне изјаве Ненада Чанка, који за себе воли да каже да је аутономаш и аутохтони Војвођанин, иако му је деда газио по личком кршу, и осталих назови “аутохтоних Војвођана”, о судбини северног дела Србије уколико они дођу на власт, неизбежно намећу питање:

Колико су далеко спремни да иду лидери проамеричких странака, плаћајући подршку сепаратистима из Војводине и Рашке области.

И не само то: Какву подршку од бирача очекују, када се тако олако коцкају са судбином сопствене државе, пристајући на улогу саучесника у отвореним намерама Вашингтона и његових европских послушника да се Србија дели и разбија?

Како је могуће да коалиција коју чини чак 19 странака, није у стању да предочи јавности минимум политичког, економског и националног програма, већ целокупну изборну стратегију темељи искључиво на једном једином циљу: бити против садашњег државног руководства.

Да ли они, који не могу да се договоре ни о томе ко ће први говорити на митингу, а камоли о заједничком кандидату, - заиста мисле да ће бирачи поверовати у њихову способност да учине било шта конкретно и корисно за свој народ.

На ова питања, нема одговора. Уместо њих, слушамо истрошене фразе, како ће Србија “прогледати кад ови оду, а они дођу”.

Зато на предстојећим изборима, поново своју шансу виде они, којима је сва памет стала у паролу ВОЈВОДИНА РЕПУБЛИКА и њихови инструктори ван наших граница, који одавно мераче север Србије.

Удружени, или боље рећи сакривени под плаштом ДОС-а и ДОС-а Војводине, они, који нису добили ниједне републичке, ниједне савезне, ниједне покрајинске нити председничке изборе, а који су своје политичке и људске квалитете показали поткрадајући и упропашћавајући градове у којима су

вршили локалну власт, - сада опет планирају да упропасте и целу Војводину.

Ова шарлика дружина не остварених лидера и истрошених следбеника једне идеје коју Срби називају "политичком проституцијом", упорно превиђа вољу народа српске Војводине, - исказану толико пута:

И на својеврсном народном референдуму 1988, и на Великој народној скупштини 1918, и пре, али и после тога, - на свим изборима у протеклој деценији.

А они, који тако бахато занемарују народну вољу, обично на крају поражени, констатују да треба променити народ.

Можда би за ове самозване грађане света, који презиру сопствени род, људе без имена и идентитета, поткупљиве и аморалне, свачије и ничије, јер не знају коме припадају, то било најбоље решење.

Њима је то, ионако свеједно. Војвођански сепаратиста Ненад Чанак у листу "Булевар", чија садржина у потпуности одговара његовом називу, недавно је поручио, цитирамо:

"Запушите нос, и гласајте за опозицију".

Зато ће они, који одлуче да гласају за њега, и његове, заиста морати да запуше нос. И да затворе и очи, и уши. И да забораве бомбе, рушевине, жртве, и све патње прошлог пролећа, и муке и страдања Срба на Косову и Метохији. И извиење усташе Мила Букановића Хрватима, ваљда због поклане и протеране српске најачи...

И, још много тога. Ко је све то у стању, - можда ће и гласати за њих.

Али, они који Србију носе у срцу, они који не тргују ни вером ни државом, имају само један избор: Српску радикалну странку и кандидата за председника Савезне Републике Југославије Томислава Николића.

Он је једини од свих актуелних председничких кандидата, који је своје место у историји и памћењу нашег народа заслужио чињеницом, да је у можда најтежем периоду наше историје био и остао "верно дете Србије". У време када је после педесетогодишње комунистичке тираније, Србија, раздуховљена и дискриминисана, нападнута од дојучерашње "браће", покушавала да окупи свој народ, залечи ране од Брозове владавине и у непријатељском окружењу пронађе свој пут - многи нису чули, нису разумели, нису осетили позив отаџбине. Многим је тада било најлакше да забораве да су

- Срби. Томислав Николић је, међутим и тада и данас знао где му је место. И када је, као добровољац, ратовао за слободу и права српског народа, изложеног усташком геноциду у Хрватској, и када се борио против окупације Републике српске, и када је хапшен и затваран због последне и упорне борбе за српске националне интересе и када је, као високи функционер СРС одбио да прихвати окупацију Косова и Метохије... Бити уз свој народ када му је најтеже,

разумети и делити његове патње, жртвовати том циљу приватни живот и личну сигурност - то су начела којима су се руководили српски радикали у тешким годинама борбе нашег народа за своје право да живи у заједничкој држави. Српска радикална странка је једина политичка снага у Србији, која, од свог оснивања, није напустила тај циљ, није изневерила своја начела, није мењала суштину и методе своје политичке борбе. Доследност у борби за права и интересе српског народа, значила је за радикале често политички, али неретко и egzистенцијални ризик: претње, уцене, хапшења, - све су то били методи обрачуна са радикалима у време када је њихова доследност постајала препрека за одступање од јасне и часне националне политике.

Томислав Николић је човек са јасном визијом, правим проценама и племенитом намером према свом народу. У време када агресивна и разбијачка политика Запада прети ин-

тегритету наше државе, у време када српски народ на Косову и Метохији страда под терором шиптарских банди и окупаторских војника, он је једини избор за сваког коме је стало до будућности - сопствене, своје породице и свог народа.

Он неће водити ратове које не може да добије, неће се играти са судбином народа, неће заборавити његове патње и понишења, неће власт делити са неспособним и корумпираним... Он неће подредити национални интерес сопственом. Он се неће стидети српске традиције, неће игнорисати српску историју, неће понижавати српску цркву и њене свештенике. Он ће вратити на заслужено место најбоље вредности, вековима поштоване у нашем народу: веру, породицу, част, храброст... и вратити достојанство српском домаћину. Томислав Николић неће дозволити да, никада више, Срби буду мањина у сопственој држави. Томислав Николић ће српском народу честитати српски Божић.

Зато је сваки глас за Томислава Николића и Српску радикалну странку, глас за вековни сан српског народа - оног народа који је пролио толико крви "за крст часни и слободу златну", а остао спутан оковима сопствене неслоге и амбицијама светских мешетара. То је глас за јединство, снагу и будућност српског народа и српске државе, успостављање покинутих веза међу браћом, подељеном вештачким границама, глас за праведну, поштenu и способну државну управу, којој ће добро сопственог народа бити врхунски императив. Нема те медијске блокаде, нема тих лажи и манипулација које ово могу да сакрију, нити да порекну. Није наше памћење тако кратко, нити су наше очи затворене. Овај народ је увек у својој историји, умео да препозна одсутни тренутак и да разликује оне који му желе добро од оних других, макар ти други њиме и владали.

За српске радикале, јединство српског народа и независност његовог постојања, једини је могући пут. Уједно, заједнички избор и народа, и странке, која српском роду потпуно и до краја припада.

Победа српских радикала, гарантује слободу, опстанак и будућност српске Војводине, српског Косова и Метохије, Рашке области, српске Црне Горе, гарантује целину, јединство и снагу српског народа и српске државе.

**"Србија је вечна
док су јој деца верна."
Будите верни Србији.**

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**МАЈА
ГОЈКОВИЋ**

Нови Сад - 1

**ИГОР
МИРОВИЋ**

Нови Сад - 2

**ЗОРАН
ВУЧЕВИЋ**

Нови Сад - 3

**мр ЗОРАН
МИЛОШЕВИЋ**

Нови Сад - 4

**ЗОРАН
ЛАКИЋ**

Нови Сад - 5

**ЗОРАН
МАШИЋ**

Нови Сад - 6

**МИЛОРАД
МИРЧИЋ**

Нови Сад - 7

**мр ВЕРИЦА
НЕШКОВИЋ
ЗДРАВИЋ**

Нови Сад - 8

**МИЛЕ
БАРИШИЋ**

Нови Сад - 9

**ВУЧЕТА
ТОШКОВИЋ**

Нови Сад - 10

**ЗОРАН
СУБОТИЋ**

Нови Сад - 11

**МЛАДЕН
МИЉКОВИЋ**

Нови Сад - 12

**МИЛЕНА
БИБЕРЦИЋ**

Нови Сад - 13

**САША
МИРИЋ**

Нови Сад - 14

**ЈОРГОВАНКА
ТАБАКОВИЋ**

Нови Сад - 15

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**ДРАГАН
МЕДИЋ**

Бач

**МИЛАН
МАНДИЋ**

Б. Паланка - 1

**МИЛАДИН
ЗОРИЋ**

Б. Паланка - 2

**ДРАГАН
БОЗАЛО**

Б. Паланка - 3

**ГОРАН
НИКОЛАШ**

Б. Паланка - Врбас

**ИГОР
БЕЧИЋ**

Врбас - 1

**МИЛЕТА
РАДОВАНОВ
БИГАШ**

Врбас - 2

**АЛЕКСАНДАР
ПАВЛОВИЋ**

Бечеј - 1

**ДРАГАН
ЖИВКОВ
ЏАЈА**

Бечеј - 2

**МИЛОШ
ЈОЈИЋ**

Б. Петровац

**ДРАГИША
БОРЉЕВИЋ**

Жабалъ

**БОЖИДАР
ВУЈАНОВИЋ**

Жабалъ - Темерин

**СПАСОЈЕ
ЋУКИЋ**

Темерин

**МАРКО
ЋУРИЋ**

Тител

**БОРО
КУТИЋ**

Србобран

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**МИРКО
МИХАЉИЦА**

Ср. Карловци

**МИЛАДИН
ЗАРКОВ**

Беоцин

**ВЕСЕЛА
МАСЛАРИЋ**

Ср. Митровица - 1

**САША
МАРКОВИЋ**

Ср. Митровица - 2

**ПАУН
КРСТИЋ**

Ср. Митровица - 3

**ДУШКО
НИКОЛИЋ**

Ср. Митровица - 4

**БРАНИСЛАВ
БИШЧИЋ**

Ср. Митровица - 5

**ДРАГАН
ДАВИДОВИЋ**

Инђија - 1

**СТОЈАН
МУТИЋ**

Инђија - 2

**ДРАГАН
ДИМИЋ**

Инђија - Рума

**др ДАНИЈЕЛ
ПЕТАКОВИЋ**

Рума - 1

**др НИКОЛА
ЦВЕТКОВИЋ**

Рума - 2

**РАДЕ
РАУШ**

Рума - 3

**МИТА
АВРАМОВ**

Шид - 1

**НИКОЛА
ВАСИЋ**

Шид - 2

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**СЕКУЛА
МАРКОВИЋ**

Пећинци

**ВИТОМИР
ПЛУЖАРЕВИЋ**

Ириг

**СТАНКО
ИВАНОВИЋ**

Стара Пазова - 1

**СРЂО
КОМАЗЕЦ**

Стара Пазова - 2

**СИНИША
БУЂАНОВЧАНИН**

Стара Пазова - 3

**САВА
ШКУНДРИЋ**

Панчево - 1

**БОЖИДАР
КОПРИВИЦА**

Панчево - 2

**ВАСИЛИЈЕ
МИНИЋ**

Панчево - 3

**ПЕТАР
ЈОЈИЋ**

Панчево - 4

**ДРАГИЦА
МИЋАЛОВИЋ**

Панчево - 5

**МИЛОШ
МАРИНКОВИЋ**

Панчево - 6

**др ЛИДИЈА
СТАМЕНИЋ**

Панчево - 7

**ДРАГАН
ФОРКАПИЋ**

Панчево - 8

**СИНИША
МАРКОВ**

Ковачица - 1

**ДРАГАН
ЧЕШЉАР**

Ковачица - 2

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**СИМЕОН
ЦАРАН**

Бела Црква

**ЈОВАН
ДАЈА**

Бела Црква - Ковин

**СЛАВИЦА
БИЖИЋ**

Ковин - 1

**ДРАГАН
ЈОВАНОВИЋ
ЖУТИ**

Ковин - 2

**МИРОСЛАВ
СТУПАР**

Вршац - 1

**ДРАГОМИР
СПАСОЈЕВИЋ**

Вршац - 2

**ЗЛАТИБОР
ВЕЉКОВИЋ**

Вршац - 3

**МИРОСЛАВ
НИКОЛИЋ**

Алибунар

**СТЕВИЦА
ДЕЂАНСКИ**

Алибунар - Вршац

**ЧЕДО
ДУМБЕЛОВИЋ**

Опово

**ДРАГУТИН
КРАВИЋ**

Пландиште

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**ЈОЖЕФ
КЕДВЕШ**

Сомбор - 1

**ГОРАН
СТАЈИН**

Сомбор - 2

**СТЕВАН
КЕСЕЈИЋ**

Сомбор - 3

**МАРИНКО
РАДИН**

Сомбор - 4

**БРАНКО
ЖИЖА**

Сомбор - 5

**СИМА
КУРТЕШАНИН**

Сомбор - 6

**МИЛАН
ШКРБИЋ**

Апатин - 1

**ВЛАДЕ
БАСАРИЋ**

Апатин - 2

**ЧЕДОМИР
КОСТАДИНОВИЋ**

Опаци - 1

**МИЛАН
ЋУК**

Опаци - 2

**СТЕВА
ДАВИДОВИЋ**

Кула - 1

**ДР СТАНКО
СТУДЕН**

Кула - 2

**ТИХОМИР
ЋУРИЧИЋ**

Кула - Б. Топола

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**БОЖИДАР
ВУЈИЋ**

Суботица - 1

**ГОЈКО
РАДИЋ**

Суботица - 2

**ЗОРАН
ВЕЉАНОВИЋ**

Суботица - 3

**др ЗОРИЦА
ЗРНИЋ**

Суботица - 4

**ВЕРА
АЌИЋ**

Суботица - 5

**ЗЛАТКО
ЛЕБОВИЋ**

Суботица - 6

**ТИБОР
АЛОКСАЛАШИ**

Суботица - 7

**НИКОЛА
ЛАЛИЋ**

Суботица - 8

**НЕНАД
ПУПОВАЦ**

Суботица - 9

**ЈЕЛИЦА
КАЛЕМБЕР**

Бачка Топола - 1

**МИЛАН
ИВАНИШЕВИЋ**

Бачка Топола - 2

**МИРОЉУБ
ГАЈИЋ**

Мали Иђош

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**ЛАЗАР
МАРЈАНСКИ**

Зрењанин - 1

**МИЛОРАД
КРСТИН**

Зрењанин - 2

**ВЕРОНИКА
БОШКОВ**

Зрењанин - 3

**ДУШАН
ШИЈАН**

Зрењанин - 4

**ГОРАН
ТАЈДИЋ**

Зрењанин - 5

**АЛЕКСАНДАР
МАРОШАН**

Зрењанин - 6

**БРАТИСЛАВ
ГРУБАЧ**

Зрењанин - 7

**ЛАЗАР
СТАЈИЋ**

Зрењанин - 8

**ЗОРАН
ЋАБИЋ**

Нови Бечеј

**МИЛАН
ЗЕКИЋ**

Бечеј - Нови Бечеј

**ТОМИСЛАВ
МАРКОВ**

Нова Црња

**ВЕРА
НИШАВИЋ**

Сечањ

**ВЕЛИМИР
ГРУБАЧКИ**

Житиште

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ВОЈВОДИНЕ

**МАРИЈА
КАТИЋ**

Ада

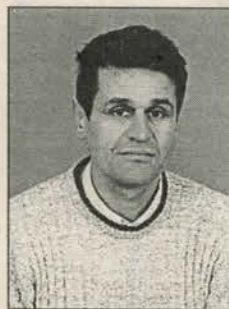
**ПАВЛЕ
МАРЈАНОВИЋ**

Ада - Сента

**ДАНЕ
РАДАКОВИЋ**

Кањижа - 1

**ЈОВАН
РАДОЈЧИН**

Кањижа - 2

**БРАНКО
ПРОЛИЋ
ЖУЂО**

Кикинда - 1

**др БРАНИСЛАВ
БЛАЖИЋ**

Кикинда - 2

**др МИРОСЛАВ
КУКУЧКА**

Кикинда - 3

**др МИЛОВАН
БЛАЖИЋ**

Кикинда - 4

**МАРКО
ЗАРИЋ**

Нови Кнежевац

**БОГОЉУБ
РЕЦИЋ**

Сента

**МИЛАН
МИХАЉЕВ**

Чока

КАКО СУ СЕ АВГУСТА 1998. ГОДИНЕ СВАЂАЛИ ЈОЖЕФ КАСА И НЕНАД ЧАНАК МАЂАРИ ПРОТИВ АУТОНОМАША

Августа 1998. године, председник Савеза војвођанских Мађара Јожеф Каса затражио је да се са подручја Косова и Метохије повуку војници мађарске националности. Председник Лиге социјалдемократа Ненад Чанак рекао је на конференцији за штампу да се Каса на тај начин залаже за разбијање Војводине. Онда су се лепо освађали, па су на видели изашле и неке друге ствари, које су се до тада брижљиво криле под плаштом залагања за "демократију".

Чанак: Каса је манипулант

Ненад Чанак: Није у питању лична замера Јожефу Каси, грађанину Суботице. У питању је замера која се принципијелно односи на све национално засноване странке. Од почетка вишестранаца у земљи ми смо се борили против таквог начина организовања, јер су углавном тако организоване странке починиле зла и поколе на просторима бивше Југославије. Са Касиним Савезом војвођанских Мађара трудили смо се да одржавамо што коректније односе. Међутим, када су они почели отворено да сарађују с режимом Слободана Милошевића, лаковерно верујући да ће преко актуелне власти добити више утицаја у свом бирачком телу, они су почели да продају идеју вишенационалне Војводине, која је за нас изнад свега. Очекују да ће им Милошевић подарити "мађарски округ". Дође ли до тога, све око тог округа биће "српски округ", чиме ће грађани осталих нерспских националности и сви Срби који не желе да буду Срби по занимању, бити претворени не у грађане другог већ двадесет другог реда. Уз све то, Каса једну хуману акцију, где су у питању деца која гину на Косову због пропале Милошевићеве политике, претвара у манипулацију осећајима грађана мађарске националности у Војводини. Јер, боже мој, брине о мађарским младићима. То води дизању националних тензија у Војводини и уништењу Војводине.

Каса: Чанак би требало да брине о Србима

Јожеф Каса: Господин Чанак превише себи дозвољава. И према својим годинама, и према политичком рејтингу и себе и своје странке. Нјегова политичка манифестација огледа се у прављењу збрке и недовољно домишљеним политичким акцијама. За разлику од њега и његове странке, Савез војвођанских Мађара има од свог оснивања зацртани пут и стратегију у политичком животу и од те стратегије нисмо одступили.

Господин Чанак би требало да брине о српским младићима. Ми нисмо овлашћени од других нација да заступамо њихове интересе.

Када нас то замоле, и за њих ћемо нешто учинити. Господин Чанак би требало да разликује када ја наступам у функцији председника Савеза војвођанских Мађара, а када у функцији градоначелника Суботице. Када наступам као градоначелник, онда заступајем интересе свих грађана и тако сам и наступио када сам водио акцију родитеља и њихов долазак пред Генералштаб Војске Југославије у Београду - јер сам тада био на челу родитеља свих етничких група у Суботици.

Одбијам квалификације о национализму и националисти. Најлакше је жигосати чове-

ка. Међутим, господин Чанак треба да схвати да сам ја Мађар, исте сам вредности као и сви грађани у овој земљи и равноправан и са господином Чанком.

Чанак: Ми смо најјачи!

Ненад Чанак: Та мирна странка за коју нас држи господин Каса има далеко већу подршку исказану у броју гласова неголи његова "велика" странка. Питање подршке је и питање изборног система. Хтео бих зато да подсетим да је Коалиција "Војводина" добила на парламентарним изборима више од сто хиљада гласова и освојила четири посланичка места у српском парламенту. Савез војвођанских Мађара је са 53 хиљаде гласова добио исто четири посланичка места, као и СПО са 42 хиљаде гласова у Војводини. Тако да смо ми најјача опозициона партија у Војводини, јер су само Социјалистичка партија Србије и Српска радикална странка добили више гласова од нас, а они су на власти.

Каса: Чанак се стиди Мађара

Јожеф Каса: Господин Чанак са својим изјавама наводи на констатацију да би вероватно волео да сви будемо Срби у овој држави, те да нема етничких заједница. Или ће са нама разговарати као с равноправним грађанима, или дијалога неће бити. Ми нисмо подређени њему. Ми смо пуноправни, равноправни и одрасли грађани ове земље. И, као такви, и као странке, знамо шта хоћемо. Но, има нешто што је карактеристично за господина Чанка. Када сам му нудио изборну коалицију у Војводини, он ју је одбио као "тубио гласове српских бирача". То је симптоматично. Ипак, као неформална, наша коалиција је функционисала на југу Баната, али Коалиција "Војводина" није хтела да је озваничи, јер се стидела тог односа са другим етничким заједницама. Нјегов тадашњи коалициони партнер Драган Веселинов, захваљујући гласовима Мађара у јужном Банату, ушао је у српски парламент и онда нас је после називао фашистима и нападао нас. Таква политичка игра није својствена нама. Да ли би се Чанак могао назвати српским националистом, или је све то чинио у прагматичном смислу, тешко је рећи. Но, можда има и једног и другог. Оно што знам, што је мој утисак, јесте да Чанак често мења курс и не сагледава последице својих изјава и поступака до краја.

Чанак: Каса против "демократске опозиције"

Ненад Чанак: Најјужније место у Војводини, у јужном Банату, где живе Мађари, зове се Скоренова. Наш огранак је тамо имао огромне проблеме у сарадњи са припадницима Савеза војвођанских Мађара зато што они одбијају сваку сарадњу. Гласови Савеза војвођанских Мађара у јужном Банату нису нам донели ништа. Имамо пример и у Кикинди, где у локалној скупштини нисмо успели да остваримо елементарну комуникацију са два одборника из редова Савеза војвођанских Мађара, а камолу да учествују у власти на начин како смо ми то дефинисали - с једне стране "барикаде" СПС, СРС, ЈУЛ и Нова демократија, а с друге стране ми који припадамо демократској опозицији.

Каса: Које "демократске опозиције"?

Јожеф Каса: Не знам о чему Чанак говори. Проблем је то што у Србији не постоји права демократска српска опозиција.

Чанак: Како смо радили против српских интереса

Ненад Чанак: Савез војвођанских Мађара и Јожеф Каса требало би да преиспитају своје односе са Социјалистичком партијом Србије, јер је та партија, заједно са Српском радикалном странком, Југословенском удруженом левицом и Новом демократијом, свака на свој начин, допринела етничком чишћењу, разбијању земље, стотинама хиљада мртвих, милионима избеглица, економском сиромашењу земље, мафијашком богаћењу уске полицијско-политичке олигархије која води земљу, довођењу Србије на прво место у Европи и седмо место у свету по корупцији. Против тих истих имали смо антиратне протесте. Они су протерали 40 хиљада Хрвата, они су криви што више од 350 хиљада избеглица тешко живи и нико више не брине о њима. Са тим крваворуком злочинцима нема разговора, а прихватање разговора значи накнадно саучесништво. Лига социјалдемократа Војводине бори се против тога да буде лаворче у којем ће они прати своје крваве руке, а Каса им то омогућава разговарајући с њима. Ако сада прихватају некакве данајске поклоне Социјалистичке партије Србије, некакво наводно разумевање за Мађаре, тиме ситуацију на Косову стављају у друго светло које ће проузроковати шири и крвавији рат него што је овај који је већ почео. След ствари је једноставан. Ако се према међународној заједници може наступити да је у реду однос са Мађарима, онда је питање Албанаца питање њихове нетолерантности.

Каса: Било је доста

Јожеф Каса: Без обзира на све, верујем да је ово само епизода у нашим политичким односима. Она се мора превазићи и ја верујем да ће се то у будућности и догодити.

Чанак: Није било доста

Ненад Чанак: Нека се Каса и Савез војвођанских Мађара, ипак, мало замисле. Неке се ствари не могу толерисати. Казино понашање и његови захтеви да се са Косова врате младићи Мађари почело је да буде битно нарушавање стратешких интереса грађана који живе на тлу Војводине. Говорим о томе да оног секунда, ако само један војник буде повучен са Косова само зато што је Мађар, то ће коштати егзистенције барем хиљаду других - само зато што су Мађари. Ако почну националне поделе у Војводини, а ово је најбољи начин да оне почну - јер градоначелник Суботице тражи да се са Косова врате младићи Мађари а не грађани Суботице - или, како ми тражимо, сви Војвођани, односно, да престане комплетно ово лудило и да се траже решења за косовски проблем политичким средствима - онда ће поново бити несреће и крвопролића по Војводини. Ово је први корак ка националним поделама, које ми настојимо да избегнемо. Јер, доћи ћемо сутра у ситуацију да о "мађарском стаду" води бригу Јожеф Каса, а о "српском стаду" у Војводини Војислав Шешељ. Сви ми други, који не желимо да будемо овце, бићемо - полутке.

ПОГЛАВАРИ ЦРКВЕ СРПСКИХ ИЗЈАЈНИКА

"Оптужујете нас за пријатељство са народима који су поносни и достојанствени, који су били колонизовани и мучени, и који се мукотрпно ослобађају и својом храброшћу доказују да заслужују независност и суверенитет. А ко нам је искрени пријатељ, показало се у овој невољи. Ви, мало, мало, па трчите за српским непријатељима. Хоћете наше пријатеље да оптужите да су људоджери, а нема већих људоджера од ваших савезника из НАТО-пакта. Последњи случај забележног људоджерства десно се у САД. Америка је толико изопачена да се тамо заиста једу људи и деца и приређују много горе ствари кроз оне њихове сатанистичке секте. Једној од таквих секти припада и Драган Веселинов. Он се јавно декларисао као такав."

На седници Народне скупштине, 21. априла, посланици Коалиције "Војводина" др Драган Веселинов и Маријан Ристичевић необично су се разочарали што за њих нема места у делегацији Србије у Већу република Савезне скупштине. Шта ћу они у Већу република кад не признају Србију - то нису рекли. Шта ће они уопште у Народној скупштини Србије, кад не признају Србију? Па, ево шта ће - плаћа их Америка да седе тамо и роваре против државе чији су грађани.

Што је најгоре, изгледа да их плаћа слабо, и то по учинку. Зато су посланици Коалиције, чим је отворена расправа о Предлогу закона о избору народних посланика у Већу република Савезне скупштине, одмах узели да се интересују за говорницу. Пошто то свакако није место за њих двојицу, др Шешељ се понудио да их отера. Они су кренули на њега као два гладна кучета - иако су добро знали шта следи.

Али, изгледа да њима никад није доста... То је чудо једно какви су то људи! Најпре Веселинов добије шамар и, место да побегне с места удеса пре него што наиђу спремачице да га покупе - он подметне други образ! Па кад коначно клоне - ево Ристичевића, да га замени. Кад добије шамар, место да збирше најбрже што може - он подметне други образ! Коалиција "Војводина", очигледно, није политичка организација, то је једна најобичнија психопатолошка организација мазохиста. Или су само добро плаћени за те шамаре? Чим подметну образ, а оно кане понека зелена?

Није шала, чак и по тако ниској цени, они сваки пут скупе доста пара. Др Шешељ је у суштини једна добра душа и пушта их да зараде. А они алави...

Посмртна почаст за криминалца

Шта би др Веселинов друго радио на седницама Скупштине Србије него провоцирао? На почетку седнице, посланици су минутом ћутања одали пошту преминулом посланику Српске радикалне странке Мирославу Вучићу. Недуго затим, Веселинов је изашао за говорницу.

Драган Веселинов: Господине председнице Скупштине, даме и господа народни посланици, добро је што на оваквим седницама одајемо почаст преминулим посланицима, свеједно из које су партије. Но, ја бих желео да вас подсетим да је на данашњи дан, тачно пре годину дана, убијен познати новинар Славко Ђурувија и да до данашњег дана полиција није ни једним потезом обавестила јавност ко стоји иза овог убиства.

Председник Скупштине Драган Томић: Молим господина Веселинова да се држи дневног реда.

Драган Веселинов: И те како се држим.

Влада Републике Србије је данас поднела Предлог закона о избору посланика у Већу република. Ми смо уверени да је овај закон ништа друго до унутарскупштински пуч, којим ће се поново ништа друго учинити до појачати она идеологија и политички притисак у Савезној скупштини, који заступа тројни пакт састављен од Социјалистичке партије Србије, Југословенске удружене левице и Српске радикалне странке.

На једној страни доћи ће до појачавања притиска у Савезној скупштини на Црну Гору да се не редефинишу односи у југословенској заједници, већ да се појача националистички и великосрпски притисак на Црну Гору. Истовремено, омогућава се овој Скупштини да, без обзира на страначки састав у њој, сама Скупштина, по својој вољи, у складу са већином коју у њој имају посланици тројног савеза, бира тако да се може веома лако догодити да ниједан посланик ни из једне опозиционе странке не уђе у Већу република Савезне скупштине.

Двојица неће што двеста хоће

Изричито је предвиђена овим законом

и таква могућност. Ми овде желимо да укажемо на велику политичку опасност овог закона. Ми смо убеђени да, с обзиром на прво ове Скупштине да поступа не поштујући изборну вољу грађана, по одлукама већине, без обзира на стварни страначки састав Скупштине, да ће ова Скупштина бити у стању да елиминира и оне партије које се залажу за редефинирање односа и у самој Србији. А то значи - и Коалицију "Војводина", која се бори за промену политичког система у Србији.

Ми не можемо допустити да председник Скупштине Србије утврђује листу кандидата које партије желе да пошаљу у Веће република.

Ми не можемо допустити да Народна скупштина гласањем одлучује да ли ће из неке партије отићи посланици у Веће република или не, нити да одлучује који посланици из које партије могу отићи у Веће република а који не - што је овим законом предвиђено. Ми не можемо да се сложимо са правом било које комисије у овој Скупштини да одлучује о саставу, или да тај састав предлаже овој скупштини, а да у тој комисији председник Народне скупштине у случају "пата карте", подједнаког броја гласова, има право да његов глас тада пресуђује. Практично - да има снагу два гласа.

Не бисмо се ми много задржавали око овог закона и говорили о томе да овај закон ништа изборну вољу грађана у нашој земљи. Говорио бих више о томе када бих био сигуран да нас у овом тренутку могу и други чути осим вас. Но, и овог тренутка управо сам извештен, поново смо одсечени од народа (жагор у сали). Народ не може да чује о чему ми мислимо, а то ништа друго не значи него да се ова Скупштина боји свог народа и да не жели да се реч критике, алтернативе и другог погледа у њој чују.

Овим законом ништа се друго не може догодити осим наставак погубне владавине тројног пакта у земљи, а овај закон ће, вероватно, са овим пактом бити, надамо се, у блиској будућности, по промени политичких снага у земљи, такође истакнут на стуб срама бесмисленог покушаја да се у земљи заштравају односи пучевима, диктатурама, атентатима и другим средствима.

То реч Веселинов и - остаде жив. Али, само за кратко, јер је председник

Скупштине најавио излазак за говорницу др Војислава Шешеља.

Најбољи међу најбољима

Др Војислав Шешељ: Даме и господо народни посланици, ми смо често у прилици да, расправљајући о појединим законима, поготово оним законима који су системског карактера, заправо водимо расправу о питањима морала. Морал је веома важан у политици, па чак и у оним случајевима када га поједине политичке партије максимално крше, као што је то партија Драгана Веселинова. Чак и потпуни морални негативус као што је Веселинов, који се показао и у овом случају у таквом светлу, представља предмет једне моралне политичке расправе. Човек који излази за говорницу Народне скупштине и већ у старту прави скандал, тражи од Народне скупштине да ода посмртну почаст једном ноторном криминалцу какав је Славко Ђурувија, то је већ скандал ради скандала. Сутра ће изаћи неко из Српског покрета обнове да тражи да одамо почаст Ђанди, јер су у посмртници која је објављена у дневним новинама написали из њиховог општинског одбора, да ли у Раковици, Чукарици, где ли, да је Ђанда био најбољи међу њима.

Раније им је најбољи био криминалац већег калибра - Гишка. И, колико они имају таквих криминалаца, толико ћемо ми почести да им одајемо. Није Славко Ђурувија погинуо као новинар. Он је погинуо као криминалац у међусобном окршају криминалаца.

Наравио, ми сви желимо да полиција што пре расветли и то убиство, и убиства свих осталих људи, па и криминалаца. Јер, није дозвољено ни у једном цивилизованом друштву некажњено убијати ни криминалце. Али, у нашем случају, у условима оволике навале споља, у условима овакве економске ситуације, и криминал поприма много веће форме и димензије него што би то било у некој нормалној економској, социјалној и политичкој ситуацији. Што се тиче државе, када је Ђурувија кршио закон, ми смо се с њим обрачунавали институционалним путем. Долазио је под удар прекршајних санкција, евентуално кривичних санкција, био је чак осуђен на неких пет-шест месеци затвора, колико се сећам. И, оног тренутка када држави више није представљао никакав проблем, када је држава кроз правни поредак показала да не може да егзистира некажњено такав вид најпрљавијег могућег новинарства какав је спроводио Ђурувија, то је за нас био завршен проблем. Међутим, Ђурувија је за неког другог очигледно и даље био проблем и тај други га је ликвидирао, да ли због неразјашњених дугова, да ли због неких обећања - надамо се, једног дана, да ће то полиција разјаснити. Али, ви који

непрекидно сваког таквог криминалца стављате као барјак испред себе говорите о свом моралу, о свом моралном лику, о моралности своје партије.

Шта је, у ствари, на дневном реду?

Сваког дана када излазим на аутопут стоји табла "Ђанда-ивица". Овде је права примедба што надлежно министарство то једном напокон не спречи. Дакле, што морам свакодневно да видим име тог криминалца који је ликвидирао у међусобним обрачунама криминалних банди и докле ће нам они сада својим крајпуташима диктирати неке објективне услове живота?

Кад је реч о овом закону, а то је на дневном реду, мислим да доносимо један прилично добар закон. Намерно нећу да кажем у неком суперлативу - најбољи или савршен. Прво, нема ниједног савреног закона, а и у овом случају би било много боље и примереније демократским принципима да доносимо закон којим би се ишло на непосредне изборе и посланика за Веће република, на исти начин на који се иде на изборе за Веће грађана. Међутим, ту би била потребна једна интервенција у савезном Уставу, а очигледно сада нема потребне политичке сагласности за то. Међутим, у условима у којима саме републике прописују како ће се бирати посланици у Веће република Савезне скупштине и у којима је изборна база за обављање те врсте избора народна скупштина федералне јединице, мислим да смо овим законским решењем максимално поштовали савезни Устав и елементарне демократске принципе. Изборна база је народна скупштина федералне јединице. Народна скупштина из реда својих посланика бира посланике за Веће република Савезне скупштине, квота је одређена савезним Уставом - по двадесет из сваке федералне јединице. По принципу пропорционалности бирамо из одређених политичких партија двадесет посланика који ће представљати Србију као федералну јединицу у горњем дому Савезне скупштине. Е, сада се поставља питање - хоћемо ли на основу пропорционалности пенуштати самим партијама да потпуно аутономно одреде који ће то бити посланици, или ће Скупштина, као највиши орган власти и одлучивања у Републици Србији, сама да одлучи, на основу предлога посланичких група и поштујући принцип пропорционалности. На страни елементарних демократских принципа је ова друга варијанта - дакле, да посланичке групе предложе да поштујемо унутрашњу квоту, пропорционалност, а да то ипак не буде ствар политичких партија јер оне нису чинилац власти ни у једном демократском друштву, па ни у нашем, - него је чинилац власати Народна скупштина. Тамо где Народна скупштина нема могућности да бира између неколико алтернатива, не поштује се тај елементарни демократски принцип.

Ми подразумевамо да су и у опозиционим странкама посланици који имају поверење својих политичких партија и да њима није нарочито важно дали ће бити Марко или Јанко изабран за посланика у Веће република. Предложи се два пута више него што се бира, а ствар је Народне скупштине да између тих предложених одреди већином гласова који ће од њих заиста представљати Републику Србију као федералну јединицу на савезном нивоу власти. Зашто би ту било икаквих проблема?

Шта можемо кад неког неће народ

Што се тиче принципа пропорционалности, свака посланичка група, или неколико посланичких група, које чини најмање дванаест посланика, имају право на један мандат. Ми не можемо сада да жалимо и да лијемо крокодилске сузе над оним странкама које немају толико посланика. Није вас хтео народ, није вам народ дао довољно гласова. Ми ту нисмо криви. С друге стране, ови услови важе за све политичке партије и ми желимо да све политичке партије учествују у изборима, да све политичке партије - пропорционално својој снази у Скупштини Србије - буду заступљене и у Већу република Савезне скупштине. Ако нека партија неће, шта ми ту можемо. Ми се надамо да ће се Српски покрет обнове до следеће седнице предомислити и да ће се појавити, да ће прекинути овај свој ирационални бојкот, да ће посланици СПО доћи у Народну скупштину Србије, да ће предложити своје кандидате и да ће из њихових редова бити посланици заступљени у Већу република Савезне скупштине. Јер, овде су ствари до краја кристално чисте и јасне. Ми желимо да и Народна скупштина Црне Горе следи овај позитиван пример Скупштине Србије и да на сличан начин то питање регулише, како би се извршио и избор новог састава посланика у Веће република из Црне Горе.

Овде постоји једно питање које се често намеће и у јавним расправама у медијима. То што раније није адекватно вршен избор посланика у Веће република није аргумент за оспоравање садашњег законског пројекта, него аргумент његове афирмације. То што раније нисмо бирали како треба, није сада доказ да овај законски пројекат не ваља. Садашњи законски пројекат је добар, ми још ни из једног амандмана нисмо видели неку суштинску примедбу која би га принципијелно могла оспоравати. Ови амандмани, који су подношени, углавном су ствар нерационалних и неумесних жеља појединих посланика и њихових странака, а не нешто чиме се оспорава законски пројекат. Законски пројекат је овога пута тако правнички саздан да га је заиста немогуће са аспекта права оспоравати неким веродостојним аргументима.

Република из пакла ("паклена република")

Драган Веселинов: Ја са крајњом нелагодношћу слушам Војислава Шешеља када говори о моралу, јер не видим шта од њега ту да научим. Упркос томе што је стао на агворници да би упозорио неке да би требало да се баве политичким моралом - мада не верујем да је Шешељ прочитао и једну књигу која се тиме бави, иначе не би овако говорио - сместа је за говорником поименце назвао неког човека - додуше, преминулог, неспособног да се брани - криминалцем. То је увреда што сте урадили, то је елементарна увреда у политичком моралу. Ви се тиме бавите.

Друго, ви одмах знате ко је учествовао у том обрачуна. Ви кажете - криминалне банде. Прво сте назвали Ђурувију криминалцем. Када је као криминалац био оптужен или осуђиван? Никада. То је, дакле, увреда. Ви сте тврдили да је он жртва криминалних обрачуна. Откуда ви то знате? Ви сте члан Владе.

Ако ви то тврдите, онда изађите с тим у јавност, реците ко је наручилац тог убиства, ко је извршилац тог убиства. Немојте крити, немојте нам држати придице о моралу, а да истовремено кријете и агентуре и наручиоце.

Треће, ви овде говорите како ће Народна скупштина благотворним усвајањем овог закона о избору посланика у Већу република допринети, изгледа, правоваљаном јачању представљања воље наших грађана у Већу република. Како, питам вас. Како? Ако ни једна опозициона странка из ове Скупштине неће отићи у Веће република због овог закона, неће отићи Савез војвођанских Мађара, неће отићи Коалиција "Војводина", неће отићи друге партије, а по закону сте предвидели да ни СПО не може да оде уколико бојкотије ову Скупштину. Ми не можемо процењивати да ли нека партија добро политички чини или не ако бојкотије седницу ове Скупштине. То је њихова ствар. Нека о томе одлучују бирачи. Али, да законом лишите права све опозиционе партије, с обзиром на текућу политику коју воде, да оду у Савезну скупштину, да тамо поставе питање оставке Слободана Милошевића, да тамо поставе питање уставног редефинисања односа Србије са Црном Гором, да тамо поставе питање редефинисања политичког система и односа Србије са Војводином - то је циљ овог закона. Зато је овај закон пучистички и диктаторски. То ви бринете.

Председник: Има реч др Војислав Шешељ, подпредседник Владе, одговор на реплику.

Издаја као највиши облик неморала

Др Војислав Шешељ: Даме и господо народни посланици, прочитао сам довољно

књига из етике као филозофске дисциплине, из социологије морала, а из српске историје толко сам много прочитао да никада не могу да постнем издајник. А Драган Веселинов није прочитао ни једну, и можда због тога, а можда и због недостатка породичног одгоја, породичног васпитања, пристаје да буде издајник и да на сваки миг српских непријатеља трчи у иностранство, некад у Мађарску, некад у било коју другу земљу из које су слали бомбе и ракете против наше деце. Онај ко је спреман да служи непријатељу свога народа и своје земље, тај је неморалан. Изнад издаје нема ничег што је више у неморалном смислу.

Што се тиче Ђурувије, можете да га потезете до миле воље. Бити криминалац не указује на коректно кривично дело, јер наши судови не суде људима зато што су криминалци. За вас се зна да сте криминалац најгоре врсте, политички криминалац, издајник. Али, да би сте били осуђени, није довољна та политичка квалификација, него се каже - "Осуђује се за то и то кривично дело". Да ли ћете бити гоњени или не, то зависи од политике кривичног гоњења, јер онај ко је овлаштен да вас гони, процениће шта је сад за друштво већа штета или корист. Вас пусти да тим неморалним методама чините и криминална дела издаје за друштво не може бити штетно, јер у овој земљи свако жив зна ко сте и какви сте. Нити можете некога да убедите да вас следи, нити можете неку реалну штету нанети.

Што се тиче Славка Ђурувије, ноторна чињеница је да је био криминалац. А оне новине које је он штампао представљале су септичку јаму српског новинарства, нешто најгоре, нешто незабележено, горе од "Балкан експреса" горе и од оног Цицварићевог "Балкана". По наруци су лансиране неистине, лажи. Ваљда то сви знамо, то је ноторна чињеница. Ствари које сви људи знају не морају се доказивати, јер су ноторне чињенице. Као кад би вам ја сада рекао: сада је дан, или - сада су светла упаљена. То је ноторна чињеница. Зашто бих вам доказивао да је у овој дворани упаљено светло, кад то сви виде? Видели су и у Славка Ђурувију, као најпрљавијег могућег новинара, који потплаћен лансира лажи, измишљотине, и који служи непријатељима свог народа. То су чињенице. И, суђен је због тога. Није стигао да оде у затвор, случајно. И, шта би то сад мене овде посебно тангирало? Наравно, не радујем се ничијој смрти, свака смрт је тужна, човек је имао неку родбину, неке пријатеље који су га жалили, али не могу да бринем о његовој смрти када са друге стране гину српска деца под тепсима америчких бомби. То је валда нешто теже што нас је снашло. И ко да стигне сада да мисли још и о Ђурувији. А и зашто би, на крају крајева?

Уједињење издајника - Веселинов у СПО!

Што се тиче овог закона којег тако невесто оспоравате, кажете неће бити ни једне опозиционе странке заступљене у Већу република Савезне скупштине. Зашто? Ми желимо да буде. Српски покрет обнове има право на најмање четири посланика у Већу република - ако учествује у предлагању.

А ја јавно прозивам опет Српски покрет обнове, без обзира шта о њима мислио, на прошлим изборима су освојили одређен број гласова, имају могућност, имају право да предложе кандидате за Веће република. Предложе осам, па ће Народна скупштина да изабере четири.

Пошто ваша странка има свега неколико мандата, па не можете да имате посланика, то је ваш проблем. Немојте да се позивате на Савез војвођанских Мађара. Ево, ја им јавно нудим, не знам колико имају - четири или пет посланика - нека се прикључе само за ове изборе Посланичкој групи Српске радикалне странке и гарантујемо им најмање један мандат. Без обзира шта мислили о Каси и политици његове странке. Ми смо то урадили на прошлим изборима. Овде у Народној скупштини имали смо право на два подпредседника и рекли смо - ево, једно место остављамо Савезу војвођанских Мађара, па је изабран Иштван Иштвановић!? Када је он поднео оставку, два пута смо позивали са ове говорнице Савез војвођанских Мађара да предложи новог кандидата. Ми смо сматрали да треба из реда мађарске националне мањине да буде и даље подпредседник Народне скупштине. Нису хтели. Ми смо предложили из редова Српске радикалне странке посланика бугарске националности. Треба да буде некад и представник бугарске националности подпредседник Скупштине. У следећем мандату из других националности - и Словак и Румун, и Русин, и Буњевац, и Шокац, и Ром, и муслиманске вероисповести. То је ствар једне промишљене политике националне и верске толеранције. Тако смо исто урадили за Веће република Савезне скупштине и тада смо имали право, по рачуници, на седам посланика. И ту је једно место уступљено Савезу војвођанских Мађара. Пошто смо сада променули закон, нема потребе да било шта уступамо. Нудимо Савезу војвођанских Мађара да се само сада, једнократно, ад хок, прикључе Српској радикалној странци по питању избора посланика за Веће република и, ево, ја им сада гарантујем као председник те странке да ће имати један мандат у Већу република. Тако и друге странке могу да решавају своје проблеме. Можда може Веселинов да се прикључи СПО, па да надомести Српском покрету обнове оно-

лико посланичких мандата колико му треба, да, уместо четири, има, на пример, пет посланика. То је теоријски, а ви сада видите шта можете, а шта не можете.

Вама ову понуду, коју сам изнео Савезу војвођанских Мађара, ипак не могу да упутим, гадно и одвратно би ми било, господине Веселинов.

Пошто је Веселинов, по Пословнику, исцрпео право на даље реплике, реч је узео народни посланик Маријан Ристичевић.

Маријан Ристичевић: Даме и господине народни посланици, последњих минута наслушао сам се приче о поштењу. Ко о чему, Шешељ о поштењу. Зато као предлог допуне дневног реда, наш предлог, Коалиције "Војводина" - Предлог закона о испитивању порекла имовине - није нити прошао, нити је по пословничкој процедури био стављен као предлог допуне дневног реда, што је било обавезно.

Само летимичним прегледом овог Предлога закона о избору посланика у Веће република лако се да извући закључак о стварним намерама предлога закона. Намера предлагача закона је обезбеђивање радног места председника СРЈ Слободана Милошевића кроз овај закон, помоћу кога треба да изаберете подобну делегацију од двадесет посланика у Веће република. Страх од евентуалног пораза на изборима за Веће грађана нагнао вас је да оваквим законом обезбедите макар парализу у Већу република Савезне скупштине. То је фортификацијско обезбеђивање недодирљивости власти и нашег врховног команданта. По овом Предлогу закона овлашћује се председник Народне скупштине Републике Србије да утврђује број посланика који се бирају из редова посланичких група за посланике Већа република. Па, то нема ни у бамбус републикама! По тој логици, председник Народне скупштине могао је комотно да изабере свих двадесет посланика и да нас писмено обавести о томе. Тиме би нас поштедео пута и дангубе.

Кад издајник жали за Косовом...

Недавно, кад је министар спољних послова гостовао у неким афричким државама, не знам им ни име, ја седам дана нисам могао да спавам. Плашио сам се да ће га појести.

Драган Тодоровић, из клупе: Тебе не би појели. Такву сподобу, заиста, не би појели.

Маријан Ристичевић: Али, зато, господине Тодоровићу, вас би. Код вас има шта да поједу. Код мене нема.

По овом Предлогу закона, избор посланика у Веће република зависи од три ствари. Прва је добра воља председника Народне скупштине. Друга ствар је број посланика у Народној скупштини. Ми смо из Коалиције "Војводина" предложили да

број посланика зависи од броја гласова који су политичке странке добиле на последњим изборима за Народну скупштину. Овако како је предложено, некаква квота коју би могао да одреди председник скупштине, зависила би од броја посланика, а тај број је производ неправедног изборног система.

Нама из Коалиције "Војводина" за једног посланика је требало тридесет хиљада гласова, а некоме је било довољно и три хиљаде. Није само у питању број гласова, господине Шешељ. На 113000 гласова ми смо добили четири посланика, а ви сте на Косову добили тридесет. Косово сте изгубили, а посланике са Косова задржали. Њих тридесетак немају гласова колико нас троје. Сада ћете, на рачун Косова које сте изгубили и посланика које сте задржали, да прогурате два-три посланика у Веће република да би се што боље заштитила власт онога ко је најкривљи за губитак Косова.

Знакови скренулих с пута

То показује и доказује да вас територија и народ не интересују. Осим власти, ништа вас друго не интересује. Територије на којима је он губио власт, ви сте одписивали.

У овом закону стоји одредба да на дан избора посланичке група чији посланици буду одсутни са седнице губе права на избор. Ако је ова одредба Устава, ја сам патријарх. У Уставу и Пословнику пише да се одлуке и закони у Народној скупштини доносе кад за акте гласа више од половине присутних посланика, под условом да постоји кворум. Уставом је дефинисано и које се одлуке доносе двотрећинском већином. Ви сте овим Предлогом закона прописали да се избори не могу извршити у посланичкој групи чија већина народних посланика није на седници, и поред чињенице да у Народној скупштини постоји кворум. Увели сте кворум посланичких група у закон, можда само добили дводомни парламент са новим Већем - Већем посланичких група. Предлога закона је потписао нико други него Ратко Марковић, који ће бити познат као чувени уставотворац и познавалац Устава који је направио све што му се наручивало.

За нас из Коалиције "Војводина" овај Предлог је још једно гажење Устава од стране оних који су га сами написали, да би се обезбедила неограничена власт једног човека над свима. Ово је јасан знак да ће се та власт бранити свим неуставним средствима. Хвала.

Председник: Има реч подпредседник Владе Војислав Шешељ.

Каква црква - такав патријарх

Др Војислав Шешељ: Даме и господине народни посланици, заиста мислим да Маријан Ристичевић може бити патријарх, али патријарх оне назаренске верске секте

којој припада Драган Веселинов. Драган Веселинов је назарен, суботар. То валда сви знате. Он се јавно декларисао као такав. Е, у његовој цркви Маријан Ристичевић може бити патријарх. Каква црква, такав патријарх. Ми који водимо политику против верских секти, знајући како су оне чудовишне, асоцијалне, како разарају друштвено ткиво, не можемо да се сагласимо ни са њиховим расизмом. Маријан Ристичевић овде говори да су азијски и афрички народи људождери. Господине Ристичевићу, послењи случај забележен људождерства десио се у Сједињеним америчким државама. Америка и њени савезници из НАТО-пакта су људождерске земље. Ми смо поносни на пријатељства са афричким, азијским и арапским земљама. Поносни смо на пријатељство са Садамом Хусеином, Моамером Гадафијем, Асадом и другим пријатељима из арапских земаља. Ко нам је искени пријатељ, показало се у овој невољи. Ви, маломало па трчите српским нерпијатељима. Хоћете наше пријатеље да оптужите да су људождери а нема већих људождера од ваших савезника из НАТО-пакта и у буквалном смислу, јер је Америка толико изопачена да се тамо заиста једу људи и деца и приређују много горе ствари кроз оне њихове сатанистичке секте. Једној од таквих секти припада и Драган Веселинов. Нас оптужујете за пријатељство са народима који су поносни и достојанствени, који су били колонизовани и мучени, који се мукотрпно ослобађају и својом храброшћу доказују да заслужују независност и суверенитет.

Што се тиче избора за Веће република, ви говорите о броју гласова на изборима. Тај број гласова је материјализован у саставу ове Скупштине кроз изборни систем, односно кроз изборни закон. Кад бисмо прихватили вашу логику да поводом избора за Веће република морамо да се држимо односа снага у броју гласова, онда бисмо се тог односа морали држати и код сваког изгласавања других закона у овој Скупштини, па би се на пример, рекло: Е, онај је добио толико гласова, па има право на толико бодова у гласању. Избори су били и завршени су по одређеном закону. Примењиван је изборни цензус. Готово свака цивилизована демократска земља у свету примењује тај изборни цензус. Материјализација тих избора је овај састав Народне скупштине. Овај однос снага је пресудан за све даље одлуке.

Окупација је привремено стање

Што се тиче састава Већа република, Веће треба да буде пропорционално саздано. Не можемо никога на силу натерати да учествује у тим изборима. Не можемо дозволити про форме Српски покрет обнове задржи бојкот Народне скупштине, а

да нам поштом пошаље предлог својих кандидата. Нећемо се тако играти. Нећемо да гласамо за оне који нису присутни. Нека буде присутна бар већина. Ако их је 45, нека одреде бар 23 да дођу у Народну скупштину и учествују у том гласању. Нико им неће оспоравати њихова права.

Што се тиче Косова и Метохије, Косово и Метохија је привремено окупирана територија. Свака окупација је привремено фактичко стање. Ова поготово, јер се Резолуцијом Савета безбедности Уједињених нација гарантује њен привремен карактер. Не могу да кажем колико ће она дуго трајати, али једног дана сигурно мора да се заврши. То што нам је део територије привремено окупирани, не значи да ћемо суспендовати сва правна акта која су тамо донесена док није дошло до окупације, нити да ћемо оспорити права функционера изабраних с те територије.

У Првом светском рату цела територија Србије била је окупирана. Готово сви посланици изашли су из Србије. Али, никоме није пало на памет да им оспорава статус народних посланика ако су се нашли на Крфу, у Бизерти, у Француској, Солуну или негде другде. Ми наш правни континуитет чувамо и на тај начин што признајемо све изборе који су се вољом народа обавили и на Косову и Метохији. Ми морамо и даље да се држимо нашег Устава и наших закона. Спроводимо изборе на основу Устава и закона. Следећи избори се морају одржати и за ту територију. Да ли ће неко изаћи на те изборе или неће, то је његово право да сам одлучи. Али, избори се морају спроводити на целој територији Србије, по нашем закону и нашем Уставу, а не: Е, сад је та територија окупирана, тамо је страна управа, па ћемо ми све посланике избацити. Ма, немојте! То је разлог више да чувамо те посланике, јер су и они сведочанство нашег суверенитета на тој територији.

Кад је Ристичевић био Србин

Упркос помирљивом наступу др Војислава Шешеља, или баш због тога, Ристичевић се поново одважно на реплику:

Маријан Ристичевић: Господине председниче, Ви би требало да чувате ауторитет ове Скупштине. Ове упадице народних посланика Српске радикалне странке превазилазе сваку меру доброг укуса. Господин Томислав ми је добацио да сам мајмун. Ако сам ја мајмун, господине, шта сте онда Ви? Господин подпредседник Владе, што је тужно и жалосно, прозива посланике по основу националности а и вероисповести. Е, господине Шешељ, кад сам ја био Србин ти си био комуниста, кад сам ја славио славу, ти си славио Тита, кад сам ја веровао у Бога, ти си веровао у партију. Ти се поносиш сарадњом са Гадафијем и Хусеином. Чег се паметан стиди, ти се

поносиш! Ти нама приговараш за Американце, ти нама говориш да они нама дају неку помоћ. Ти си писао писма америчком амбасадору нудећи војну помоћ четника у ирачко-америчком рату у Заливу.

Хтео си да станеш на страну Американца против тог истог Хусеина, кога си називао злотвором, диктатором итд. А данас примаш ирачког амбасадора и имаш разумевања за Ирак. Да, напали су Американци без везе Ирак. Ти си хтео да им се придружиш. А писао си писмо америчком председнику Џорџу Бушу. Ја ћу ти га донети. Нисам ни знао да је амерички председник Џорџ Буш могао имати своју Монику Левински, само да је хтео. У чега си оно рекао да се љуби амерички председник?

Моника Левински српског народа

Др Војислав Шешељ: Даме и господо народни посланици, одавно је познато ко су главне Монике Левински у српском народу. Маријан Ристичевић, наравно, следи њихов пут. Монике Левински су сви они који су спремни да љубакају поједине делове тела америчких функционера. Почели су од руке Медлин Олбрајт. Докле ће да стигну, то ћемо да видимо. (Смех)

Што се тиче почетка америчког рата против Ирака, у нашој јавности је било много заблуда о природи тога рата. То је чињеница коју смо ми радикали јавно признали, најјавније. Неки други нису баш тако јавно. Нико од нас није знао да је Кувајт ирачка територија и да су Енглези отели Кувајт Ирачанима, као што су Американци нама после отели Српску Крајину. И, то је чињеница.

Никада никакво писмо нисам упутно америчком председнику, то је лаж. То су измишљотине. Наравно, била је једна иницијатива из наше странке, из Ваљева. Бивши секретар наше странке Александар Стефановић се, онако, залетео, сазвао конференцију за штампу у Ваљеву и понудио Американцима помоћ. Шта сам ја у том случају учинио, што сам мало то утишао, спречио да дође до неке веће бруке.

Сва наша јавност је била под утицајем америчке пропаганде 1990-1991. године. Сва! Није било ниједног човека који није следио тај став, осуђујући Ирак. Колико се ја сећам - ниједног. Међутим, у међувремену смо сазнали и схватили, а поготово смо схватили онда када је и нас задесила слична субина која је задесила Ирачане.

Шта то значи? Да морал политичарима налаже да, и када некада случајно погреше, да исправе грешку, да не срљају даље. Нико од људи који се баве политиком није безгрешан. Никада ни ми, Српски радикали, нисмо претендовали на безгрешност. Чим смо схватили, прогледали,

ми смо ствар радикално променили. То није дуго трајало, можда шест месеци. Већ половином 1991. године, ми смо променили став.

Када сам ја лично све схватио, када је Джим Муди дошао у исту ову Народну скупштину па се сусрео и са мном, ја му рекао све шта мислим о америчкој политици. Више није било никаквих илузија. Али, ви који следите америчку политику и после бомбардовања Србије, какви сте ви то људи? Где је ваш морал? Ја могу да схватим да сте до бомбардовања сматрали да је америчка опција најбоља опција, да је демократска опција, да је опција економског развоја. То могу да схватим. Али, после бомбардовања следити америчку политику, то је чиста издаја, па и непријатељство према сопственом народу.

Од оца је остало сину

То што сте ви некада нешто значили, господине Ристичевићу, апсолутно је непознато. Да ли сте славили или нисте славили, то је Ваша приватна ствар. Да ли сте били комуниста, или нисте. Можда и нисте, али не зато што сте тако хтели, него зато што нису хтели да Вас приме.

Мене су некако и утерали у ту партију јер сам се истицао, као ђак, као студент. То је некада ишло по извесним критеријумима. Бити одличан студент, било је, некако, као основно преодређење да човек буде укључен у једну једину партију. Међутим, када сам почео да мислим својом главом, еманциповао сам се од те партије и добио осам година затвора, господине Ристичевићу. Ја сам осуђен на осам година затвора, господине Ристичевићу. Ја сам осуђен на осам година затвора када је цела породица ваше странке припадала тој партији и најгорој секти те партије, аутономашкој, војвођанској. Када је радила на отцепљењу једног дела Србије од матице.

Ја сам се тада побунно. Један од елемената те побуне било је и супротстављање политици аутономаштва, јер сам тражио ревизију југословенског федерализма, и то ми је једна од тачака оптужнице. Ви сте тада следили тај пут. Није ни мало случајно што сте у једној политичкој партији која нема никаквог моралног кредибилитета. Као што је отац Драгана Веселинова хтео да отцепи Војводину, то данас ради његов син. Од оца је остало сину. Отац није успео, а син се нада да ће успети. Успеће, али мало сутра.

У којој је секти Веселинов?

Пошто је Маријан Ристичевић исцрпео право на даље реплике, за реч се поново јавио др Драган Веселинов.

Драган Веселинов: Данас нам је Војислав Шешељ дао краћи курс из познавања религије. Код мене имате нулу.

Нисам знао да тако мало знате о верским струјама. Није битно којој ја верској струји припадам.

Др Војислав Шешељ, из клупе: Којој?

Драган Веселинов: Али, за мене је веома важно да Ви не разликујете назарене од адвентиста. Седите у Влади Републике Србије где постоји министар вера. Пустите њега да разговара о верама, уколико је то неопходно. Немојте Ви. Ви се у то не разумете.

Др Војислав Шешељ, из клупе: Којој?

Драган Веселинов: У којој да сам, то је моје приватно право. Али, у било којој да сам, ни у једној ми не би претила анатема као што вама прети анатема у Српској православној цркви. Водите рачуна о томе. Свако има права на своја верска осећања. У нашој земљи су верске групе, верске заједнице, изједначене. Ту влада равноправност. Својим испадом за овом скупштинском говорницом Ви сте напали регистроване верске заједнице и кренули да расприрујете верску мржњу. То је за реакцију министра вера, уколико он то буде желео.

За Вас, господине Шешељ, је добро што сте на Правном факултету. На Теолошком вас никада не би узели. Да научите о верама мало више. Можда би било боље да сте били скеледија на Дрини, јер бисте тамо имали прилике да срећете све оне људе које сте својом политиком протеривали из Херцеговине или Босне, као и одавде. Онда бисте од многих научили и шта је православље, као што су моји научили, или бисте научили о другим верским струјама које постоје.

Не дирајте у верску равноправност, поготово у Војводини. Од Вестфалског мира наовамо влада верски мир у Европи. Војводина је део тога, па и Србија. Не подстиците верску мржњу, не презирите јавно вернике других верских струја. Они су бар у некој, Ви нисте ни у једној.

Према Пословнику, др Војислав Шешељ више није имао право на реплику. Тако је овај дуел привремено окончан - до следеће прилике.

Није случајно да је Веселинов на почетку своје "дискусије" тражио да Скупштина минутом ћутања ода почаст највећем лажову у историји српског новинарства. Веселинов претендује на титулу највећег лажова српског парламентаризма. Само се по себи разуме да један лажов недостоје другом лажову. Да Ђурувија није страдао тако како је страдао - какав би пар били њих двојица!

Али, чак и да Ђурувија није био то што је био, предлог Веселинова да му се ода почаст није предвиђен Пословником о раду Народне скупштине. Забезекнути посланици тражили су да се Веселинову одузме реч. Они баш добронамерни понудили су се да позову хитну помоћ .. и испали би наивни: човек није луд, он је само безо-

бразан. И то много.

Веселинов се издаје за "демократију". Демократија, то је пре свега, поштовање утврђених норми понашања. Где се правила не поштују, тамо нема демократије, тамо натупа анархија. То што је Веселинов покушао тада у Скупштини Србије, то је покушај стварања анархије и само још један доказ да је амерички покушај "демократизације Србије", у ствари, покушај да се у Србији развије анархија.

Пошто му је први покушај пропао, Веселинов је некако дошао себи и почео да говори о Предлогу закона. Тада се видело да ипак није дошао себи.

Дрвени адвокат Српског покрета обнове

Предлог закона о избору посланика у Веће република Веселинов је назвао "унутарскупштинским пучем". По његовом тумачењу, Скупштини Србије се омогућава да бира тако да се може веома лако догодити да ниједан посланик ни из једне опозиционе странке не уђе у Веће република. Он је напоменуо да је таква могућност овим Предлогом закона изричито предвиђена. Да је таква могућност предвиђена овим Предлогом закона - то је тачно. То је и једино тачно од свега што је рекао Веселинов. Али, и то једино тачно што је изрекао он је извукао из контекста. Предлогом закона предвиђено је да се делегација Србије бира сразмерно броју посланика које има свака посланичка група у Скупштини Србије. Међутим, уколико би нека посланичка група одбила да понуди своје кандидате, онда би Скупштина, по том Предлогу, могла сама да одлучи о мандатима који таквим посланичким групама припадају. Нема разлога зашто би Србија у Већу република имала крњу делегацију од, на пример, осаманест посланика - јер се два места чувају за Српски покрет обнове који за та места није заинтересован. Природно је и разумљиво да, ако једна посланичка група не жели да искористи право које јој по Заону припада, да се тим истим Законом регулише право Скупштине да заштити своје право - да у Већу република има комплетну делегацију.

Оставимо по страни начин на који др Веселинов квалификује тројну коалицију народног јединства; то је начин који говори о њему самом а не о коалицији. Међутим, Предлог закона о избору народних посланика у Веће република др Веселинов је назвао "унутар скупштинским пучем". То, наравно, не стоји. Пуч је реч која објашњава насилну промену уставом или законом утврђеног поретка. Кад један Предлог закона, који је саставила Влада, Скупштина узме у разматрање и после усвоји легитимним путем - великом већином гласова присутних посланика - у том чину не може бити никаквих елемената "пуча". На овом примеру може се лепо видети какве статове стварно затупа

Веселинов. Док на улицама Србије (коју не признаје) заговара пуч против легално изабране власти, он легитиман потез легално изабране власати назива пучем. Ево класичног примера америчког поимања демократије.

Покушај Пуча Коалиције "Војводина"

Др Веселинов је још рекао да Коалиција "Војводина" жели да укаже на "велику политичку опасност овог закона". Он је то објаснио овако "ми смо убеђени - рекао је - с обзиром на право ове Скупштине да поступа не поштујући изборну вољу грађана, по одлукама већине, без обзира на стварни страначки састав ове Скупштине, да ће ова Скупштина бити у стању да елиминише и оне партије у Савезној Скупштини које се залажу за редефинисање односа и у самој Србији. А, то значи и Коалицију "Војводина", која се бори за промену политичког система у Србији".

Е, ту је гвинт! Хоће Веселинов у Веће република! Хоће др Веселинов да се у Већу република бори за промену политичког система у Србији - коју не признаје! Свакако, није Веће република право место за било какву расправу о унутрашњим односима у Србији - Веће република је федерална институција. Али, Драгану Веселинову нико није силом забранио да уђе у делегацију Народне скупштине Србије. То му је забранио народ, демократским путем тако што му није дао довољно гласова да има дванаест посланика у Скупштини Србије, што би му омогућило, да, по Закону против кога се борио, има једног посланика у Већу република. Каква би то била математика да Српски радикали са 83 посланика у Скупштини Србије имају осам посланика у Већу република, а да Коалиција "Војводина" са три посланика у Скупштини Србије има једног посланика у Већу република! Сам покушај да се са тако мало политичке снаге добије нешто што не може да се добије легитимним путем - то је, у ствари, својеврсни покушај пуча. Мада, приближније је истини казати да је ипак реч о глупости. Јер, Веселинов није способан чак ни за покушај пуча. Он и његово друштво из Коалиције "Војводина" способни су само да лажу и клевету са скупштинске говорнице. То што је он тражио у Скупштини Србије, то је толико глупо да тешко да би га и Америка тако саветовала. Ако је и од америчког поимања демократије - много би било.

Такође, нема разлога зашто би Закон о избору народних посланика у Веће република погоршао односе са Црном Гором. Најпре, које је значење појма "Црна Гора" у тумачењу др Веселинова.

По њему, "Црна Гора" то је

Букановић. Оно што није Букановић, то, ваљда, није Црна Гора? Као осведочени антисрбин, Веселинов не признаје да у Црној Гори постоји било каква опција сем антисрпске. То, наравно, није тачно. Али, чак и да је тачно, четири мањдата у Већу република, колико би по начелу сразмерности припадало издајницима, нису већина ни за какве одлуке у Већу република. То што Веселинов жали што у Већу република не би могло да буде довољно издајника за какву озбиљнију одлуку, то је већ његов проблем

Најзад, односи Србије и Војводине одавно су дефинисани. Веселинов је ту лекцију преспавао. За сваку евентуалну редефиницију односа између Србије и једног њеног дела постоји уставна процедура у оквиру Устава Србије, а не у оквиру Већа република. У овом конкретном случају, за намере др Веселинова надлежан је став 3. члана 51. Устав Србије, који каже: "Издаја Републике Србије је злочин према народу и кажњава се као тешко кривично дело".

Ништа боље од Веселинова није ни његов колега Ристичевић. Он је нашао да је Закон о избору народних посланика у Веће република

"фортификацијско обезбеђивање недодирљивости власти" и положаја актуелног председника СР Југославије. Ристичевић жели да остави утисак да би положај актуелног председника био тежак, ако не и неподношљив, само ако би у Већу република седела четири посланика из редова опозиционих странака. Наравно да то није тачно: са четири гласа у Већу република, не може се сменили председник федералне државе, па таман да Коалиција "Војводина" сама добије већину у Већу грађана - што је јасно да не може бити. Жури Ристичевић да смени председника, само му демократија смета. Када би само могао диктатор да буде - какав би Ристичевић диктатор био!

Међу бројним лажима које је том приликом изрекао за говорницом Народне скупштине, Ристичевић је рекао и то да избор посланика у Веће република зависи од добре воље председника Народне скупштине Србије. То, наравно, није тачно. У Закону о избору народних посланика у Већу република ништа не зависи од добре воље председника Скупштине. Закон, додуше, овлашћује председника да "утврђује број посланика који се бирају из редова посланичких група", ал то је једна протоколarna одредба. Тачно се зна по ком се принципу утврђује број посланика у Већу република које може дати једна посланичка група. Законом о избору народних посланика у Веће република председнику Скупштине Србије није дата могућност да мења начело сразмерности - како би то Ристичевић желео да представи. Најзад, захтев Коалиција "Војводина" да се број посланика које може дати једна посланичка група не утврђује по њиховој бројности

него по броју гласова које су добиле на изборима - то је таква глупост да је не вреди ни коментарисати.

Шта су у ствари, хтели Веселинов и Ристичевић?

Они би хтели да се посланици за Веће република бирају једним делом из Војводине, а једним делом из Србије без Војводине - нешто слично начину бирања савезних посланика по Уставу СФРЈ из 1974. године. Само, ни Веселинов ни Ристичевић не смеју то баш тако јавно да кажу. Кукавице су.

И Веселинов и Ристичевић говорили су шта су радили док су били Срби. Шта раде од кад нису Срби - то се види на сваком заседању Народне скупштине Србије.

Ко нас је гађао - НАТО или Скупштина?

Касније у Предлогу закона о завршном рачуну буџета Републике Србије за 1999. годину, Драган Веселинов поново се јавио за реч.

Драган Веселинов: Ми, између осталог, желимо да нагласимо да нам је изузетно криво што је буџет Републике Србије за прошлу годину мањи од предвиђеног. Он је мањи од предвиђеног због рата који смо сви заједно претрпели. Но, да су се поштовала упозорења Коалиције "Војводина" за овом говорницом, да у рат не улазимо да бисмо спасили привреду, да не би било људских жртава, да не дошло до еколошке катастрофе и да Влада тројног пакта на крају не би потписала капитулацију, као што је потписала, по којој је признала резултате рата, а сада овде изиграва победника, мада себи још споменик није подигла - и још само то очекујемо да учините. Сасвим је нормално да је буџет морао бити далеко мањи од оног који је предвиђен. За то сноси, пре свега, одговорност ова ратна Скупштина, која је пре више од годину дана одлучила да се уђе у рат. Тим ратом је само један циљ требао да се осигура, а то је да се председник Милошевић и његов режим очувају на власти по цену рата, да би се казало како ће Космет ова држава изгубити само под пушком и ни под којим другим околностима. На крају је ипак подписана капитулација, а ми смо остали без бројних фабрика, са додатном радном снагом, и, оно што је најболније, са људским жртвама и инвалидима. За то је крива ова Влада која се оглушила о наша упозорења, за то је крива ова ратна Скупштина, и нека ова ратна Скупштина усвоји буџет и нека објашњава народу због чега је он тако мали, због чега се поново и још више централизују финансијска средства и због чега се у овој земљи обнавља централнопланска привреда.

Да ли је владика Артемије адвентиста?

Др Војислав Шешел: Даме и господо

народни посланици, за разлику од већине вас, мени ово није било ни мало смешно. Ја мислим да је ово један веома озбиљан проблем, када народни посланик толико пијан изађе за говорницу, да не зна о чему говори. Ми расправљамо о Закону о завршном рачуну буџета за прошлу годину, а он једноставно не зна ни о чему расправљамо, ни о чему он говори. Зато, прво, захтевам од председника Народне Скупштине да забрани у паузи скупштинских заседања, која је предвиђена за ручак, точење алкохола за народне посланике. То је прва ствар и то мора одмах да се уради. Можда ће понудити сада господин Веселинов да дува у балон или да му се крв испита. Ја мислим да већ одавно није способан да вози. А питање је да ли може да се тетурра кроз ову Скупштину а да потенцијално никог не угрози. Пошто он не говори о ономе што је предмет ове расправе, са њим је и немогућа полемика на тој основи.

Он је малопре изашао овде и изјавио да је адвентист. Било би добро да нам још једну ствар објасни. Пошто се тако често дружи са владиком Артемијем, а пошто владика Артемије има исте идеолошке погледе као Драган Веселинов - и владика Артемије преко телевизије оптужује српски народ и државно руководство да смо криви за бомбардовање, а не оптужује агресора, не оптужује непријатеља, не оптужује америчке зликовце - да нам се изјасни овде Драган Веселинов: можда је и владика Артемије адвентиста! Не би ме то изненадило кад тако жустро проводи налоге новог светског поретка.

Може он и да се истрезни! (Тешко)

Драган Веселинов: Ја сам се одавно навикао на бесмислене увреде које ми Војислав Шешел непрекидно наноси за овом говорницом. Но, изгледа и не знате ко су адвентисти, па мене тиме називате. Оно што сте ви учинили српском народу, мени се чини да ви припадате сатанистичкој секти, а ја врло добро знам о чему се данас овде ради и немојте никога оптуживати. Ја сам ипак професор економије и не знам због чега су вас тамо примили. Жалим оне студенте којима ви предајете. Но, за овом говорницом Коалиција "Војводина" је изузетно јасно и морално упозоравала шта ће се догодити, да ћемо изгубити привреду, да ће бити људских жртава, да ћемо доживети еколошку катастрофу и да ће цео рат послужити да се одржи један режим на власти а да ћемо Космет због тога изгубити.

Др Војислав Шешел, из клупе: Да ли је Артемије адвентиста?

Драган Веселинов: То ви оставите, па са њим расправљајте, ви сте с њим претходно почели, ја нисам. Немојте вређати никога, ни владика, ни мене, ни друге. А што се тиче предлога да се забрани точење алкохола - па, што да не. Али само, знате шта,

ја могу да се истрезним, мада нисам пијан, али, ви се од лудила спасити не можете. Отуда је далеко боље за вас да у овој Скупштини инсталирамо једну амбуланту, једну психијатријску клинику, да би сте сваког дана могли у њој да будете. То је вама најбоље.

Шта пише у "анексу а"?

После излагања др Владимира Штамбука, подпредседника Народне скупштине и декана Факултета политичких наука у Београду, у претресу Предлога закона о утврђивању старе и ретке књиге од изузетног значаја, за реч се поново јавио Драган Веселинов.

Драган Веселинов: Господине председнице Скупштине, господине декане, драго ми је да се мој колега данас јавио за реч. Одавно га нисам чуо у Скупштини. То ми служи као добра прилика да му кажем да није тачно оно што је рекао.

Господин Штамбук је рекао да су у Рамбујеу, између осталог, одбили тај споразум или уговор, било како да се назива, због тога што је тим договором било предвиђено да они који долазе овде уживају правни имунитет. Ако сте ви то тада одбили, зашто сте потписали "анекс а" Војно техничког споразума после три ипо месеца? Зашто не изађете у јавност и не објавите "анек а" Војно техничког споразума, односно прави текст капитулације, који ова Скупштина никад није видела, никад разматрала, нити одлучивала о њему. Зашто не објавите да међународне снаге имају право потпуно слободног кретања по целој територији Југославије, неограничен број улазака и излазака, да имају апсолутни правни имунитет, да имају право да улазе у зграде које желе, да подижу објекте на нашој територији и да их потом, ако желе, руше.

Драган Тодоровић, из клупе: Ево, сад сте видели плаћеног издајника!

Драган Веселинов: Имају право на увоз и извоз, итд. Зашто не објавите "анекс а" који сте ви потписали, како не бисте говорили да сте, тобоже, одбили споразум. Ви сте прихватили, ви сте потписали капитулацију, чак сте и ову Скупштину обманули о правом тексту Војнотехничког споразума. То вам стављам на душу.

Немојте говорити да сте одбили, наводно теже услове, у Рамбујеу. Ви сте прихватили много теже услове. Прихватили сте капитулантске услове. Ово је капитулантска влада која је прихватила да Космет не буде више у правном систему Србије. По Уставу, нико није имао права да потпише капитулацију територије наше земље, нити једног њеног дела.

Др Веселинов лаже!

Др Владимир Штамбук: Мислим да није добро уносити наше личне односе у расправу. То што је неко декан, то је суд-

бина.

Молим вас, све је објављено. Објављено је у нашим часописима на енглеском језику, на нашем језику, постоји на интернету, свако може да прочита - наравно, ако зна језик. Али, објављено је све на нашем језику. Нема никаквих тајних клаузула. Нема ничег ван онога што је објављено. Ако је неко нашао неке друге варијанте, то је друга прича.

Да се разумемо око Рамбујеа. Ја сам доживео да је новинар на једној телевизијског расправи питао једног мог колегу шта је било у Рамбујеу. Ја сам ту седео, који сам седамнаест дана био закључан у Рамбујеу. Нисам могао да изађем из оних педесет квадратних метара. У Рамбујеу није ништа потписано јер ништа није било за потпис. Нема никаквог документа из Рамбујеа. То што се врти у Уједињеним нацијама, то су Французи и Американци пустили своју варијанту. Али, у Рамбујеу је веома прецизно речено: није шест чланица Контакт групе усвојило тај документ. Према томе, документ није званичан, јер о том документу никад нико није разговарао.

То што ви нисте прочитали тај документ, то је ваш проблем. Прочитајте, па ћете видети да таквих клаузула о којој ви говорите - нема. Јер, кад би постојале такве клаузуле, верујте ми - Американци би већ одавно били овде.

Штити ли закон издајнике?

Председник Скупштине: Има реч подпредседник Владе др Војислав Шешељ.

Др Војислав Шешељ: Ја сам се јавио за реч да бих критиковао господина Штамбука. Господине Штамбук, Ви сте већ две године декан Факултета политичких наука. И, још увек је Драган Веселинов професор на том факултету.

Др Владимир Штамбук: Штити га закон.

Др Војислав Шешељ: Закон га не штити. Ви имате много законских основа да спречите да страни плаћеници буду професори Факултета политичких наука. Закон је пружио те могућности. Ви сте одговорни што је он још увек професор. Водите рачуна, ви сте обавезни да спроводите закон до краја. Добро знате да прима новац из иностранства, добро знате да припада петој колони, добро знате да од српских непријатеља прима налоге како да делује против српске државе и српског народа. Ви имате законску подлогу да тај проблем решите.

Друго, он овде засипа лажима цео дан народне посланике. Ако засипа народне посланике пред телевизијским камерама ноторним лажима, као што је ова лаж око Војнотехничког споразума, онда је основна претпоставка да и студенте на факултету непрекидно трује разно-разним лажима.

Ја сам гласао против Војнотехничког споразума и против плана Черномидин-

Ахтисари. Гласала је против цела Српска радикална странка. Написао сам књигу о ономе што је педходило Рамбујеу и о Рамбујеу, и о сва три споразума која су потписана. Све оно што је за нас било релативно повољно, то тек чека да буде реализовано - као што је распоређење наше војске и полиције без обзира колики то буду контингенти. Овде изађи и тако не трепнувши лагати - то може само неко ко нема апсолутно никаквог морала. Није сада морална категорија право питање поводом тога ко ће бити професор на факултету, а ко неће, него чињенично стање, ко је страни плаћеник а ко није. Онај ко прима новац, за кога постоје докази да прима новац, и ко учествује у свим облицима специјалног психолошког рата против наше земље - тај једноставно не може да остане на Факултету.

Ви мислите, сутра да дође Драган Веселинов на власт, да бисте Ви остали? Варате се. (Смех у сали). Зашто онда да ми тетошимо такве као што је он? Зашто? То је кључно питање. (Аплауз).

Напоље са издајницима. На крају, реч је узео и потпредседник Савезне владе, народни посланик Српске радикалне странке, Томислав Николић.

Томислав Николић: Даме и господо народни посланици, још од првог вишестраначког сазива ове Скупштине од 1990. године, у њој има издајника-посланика. Тај број се креће од тридесет до педесет, како када. Овога пута је та група отприлике толика, али су сви остали довољно паметни да се, с обзиром на то да целокупна јавност зна да су издајници, не појављују у овој Скупштини. И, издајништво, и подаништво је пало на Веселинова и његову шапицу.

Нема демократскије земље на свету од Србије. Ни у једној земљи на свету не би могло да се деси да неко целог дана излази за говорницу и брука своју земљу и осуђује Скупштину за највећи чин - за одбрану земље. Влада има право да осуђује, наравно, али он осуђује Скупштину за одлуке које је донела, одлуке на којима на завиди читав свет. То ради данас, целог дана господин Веселинов.

У руској думи, патриотски расположени депутати претукли су депутата Јавлинског из пронато странке зато што је лоше говорио о Србији. А овде, у српском парламенту, господин Веселинов отворено говори против своје земље и против свог народа.

Једног дана, господине Веселинов, жртвоваћу политичку каријеру. Време је да издајнике неко из ове Скупштине изведе. Најлакше је ако вас неко буде вукао за браду. Ја бих много више волео да могу оног највећег издајника међу вама да изведем вукући га за браду, али тај тренутно није посланик.

Жао ми је, господине Веселинов, ако се то буде сломило на Вама.

